

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

Autoritate de stat autonomă

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: support@cncd.org.ro

---

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA nr. 168

Din 09.05.2018

Dosar nr: 95/2018

Petiția nr: 930/19.02.2018

Petenți: Jurindex Media SRL

Reclamați:

Obiect: afirmații publice cu potențial caracter discriminatoriu

I. Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și domiciliul procedural al petenților

1. Jurindex Media S.R.L.
2. , deputat,
3. jurnalist,

Numele și domiciliul procedural al părților reclamate

4. Președintele României, Administrația Prezidențială,
5. Procuror Șef al Direcției Naționale Anticorupție, Direcția Națională Anticorupție, cu sediul

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

Petenții reclamă afirmații publice discriminatorii ce încalcă demnitatea umană și prezumția de nevinovăție în cadrul unor declarații publice susținute de părțile reclamate, în calitate de Președinte al României, respectiv de procuror șef al Direcției Naționale Anticorupție.

Afirmațiile făcute de către președintele României în cadrul Conferinței de presă de la Palatul Cotroceni din data de 15.02.2018 „niște penali fac o încercare disperată să atace și să discrediteze DNA și conducerea acestei direcții. După părerea mea, această încercare este una jalnică și neconvingătoare, iar opinia mea despre munca DNA o cunoașteți. Dar îmi face plăcere să o repet. Direcția Națională Anticorupție și conducerea DNA fac o treabă foarte bună.” „Nu mă văd chemat să mediez între DNA și persoanele inculpate” „Asta cu penalii am explicat-o de suficiente ori. Nu revin”.

Afirmațiile făcute în conferința de presă susținută la sediul DNA la data de 14.02.2018 de către partea reclamată ....„Asistăm în ultima perioadă la un festival disperat al inculpaților, care spun neadevăruri, părți de adevăr. Aici nu e vorba de.., și vă reamintesc ce am zis la primul raport de activate. DNA nu e un om, DNA e o instituție. Acest atac nu e despre.., e despre procurorii

care si-au făcut treaba. Vizează îngenuncherea statului roman, umilirea societății și a poporului român. Suntem atacați ca ne-arn făcut treaba. Justiția e sub un asalt de peste un an. Daca cineva a înțeles ca am ieșit să răspund inculpaților se înșală, eu nu răspund inculpaților. Dar la anumite neadevăruri am răspuns în mod repetat”.

III. Citarea părților

6. În temeiul art. 20 alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

7. Prin intermediul citației nr. 930/27.02.2018, a fost citată petenta Jurindex Media S.R.L., prin reprezentant legal, iar părțile reclamate au fost citate prin intermediul citației înregistrate cu nr. 1086/27.02.2018 pentru termenul stabilit de Consiliu la data de 12.03.2018. La termen s-a prezentat petenta, prin reprezentant legal, fiindu-i comunicate punctele de vedere formulate de către părțile reclamate.

8. La același termen, doamna .. a formulat petiția înregistrată sub nr 1312/12.03.2018 prin care solicită ca aceasta să fie conexată dosarului constituit.

9. Urmare acestor precizări s-a procedat la citarea tuturor părților pentru data de 26.03.2018.

10. Procedura legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petenților

Susținerile petentei Jurindex Media SRL

11. Petenta Jurindex Media SRL, editor al publicației Lumea Justiției, prin reprezentant legal, ..., consideră că faptele săvârșite de către părțile reclamate au încălcat demnitatea umană și au încălcat prezumția de nevinovăție, prin declarațiile publice susținute în data de 15.02.2018, în contextul unor ample dezvăluiri din partea unor deputați, foști deputați, procurori, oameni de afaceri, politicieni, cu privire la grave abuzuri săvârșite de către procurori ai DNA în cursul anchetelor.

12. Petenta consideră că impactul dezvăluirilor, respectiv probele audio ce relevă comportamentul infracțional al unor procurori și foști procurori ai DNA, plângerile penale și disciplinare, reacțiile sociale, politice și din sistemul judiciar au determinat ieșirea în conferințe de presă a părților reclamate, care au folosit în discursul public termenii “penali” și “inculpați”, termeni ce, în opinia petentei, reprezintă un “abuz verbal-o formă de violență psihologică care reprezintă o discriminare vădită, extrem de periculoasă ca efect asupra celor aflați în proceduri judiciare”

13. Cu referire la termenul penal, petenta susține că acesta este atribuit unei persoane sau grup de persoane și are înțelesul săvârșirii unei infracțiuni și exclude prezumția de nevinovăție. În ceea ce privește termenul inculpat, petenta precizează că acesta este folosit în procesul penal pentru a defini calitatea procesuală, inculpatul fiind perceput ca o persoană într-o situație negativă, care a comis o faptă penală.

14. Petenta mai arată faptul că termenii de penal și inculpat nu ar trebui interpretați doar prin prisma definiției din DEX sau din legislația penală, cât și prin prisma folosirii lor în sens peiorativ. Petenta opinează că, din punct de vedere psihologic, limbajul peiorativ constituie o forma de violență psihologică și de abuz verbal în relațiile interumane. La stabilirea sensului peiorativ ar trebui luat în calcul contextul, frecvența utilizării în discurs, intonația dar și reglementările în vigoare care obligă un șef de stat sau un magistrat să se adreseze în public cu privire la situații aflate pe rolul organelor judiciare.

15. Cu privire la partea reclamată, președintele României petenta subliniază că ar fi de observat tonul dar și mimica, precum și refuzul de a explica termenul de „penal” la insistența presei, frecvența utilizării (de trei ori) și contextul folosirii, modul în care a fost folosit termenul

de penal excluzând posibilitatea ca aceste persoane să fie de bună credință care să aibă un scop protejat de lege, respectiv sesizarea unor acte de corupție, chiar dacă acestea sunt comise de către procurori ai DNA sau polițiști.

16. Referitor la afirmația „nu mă văd chemat să mediez între DNA și persoane inculpate”, fiind folosit termenul de inculpat în sens depreciativ, în sensul că nu s-ar deranja să medieze o situație care a inflamat societatea românească pentru că ar fi vorba despre „inculpați”. Petenta consideră că președintele țării trebuie să fie un mediator și nu o persoană care se antepune în chestiuni de justiție, care exced atribuțiilor sale.

17. Cu privire la afirmațiile procurorului șef al DNA, se arată că folosirea în sens peiorativ a termenului de inculpat ar fi și mai evidentă (folosit de 11 ori, uneori cu ton zeflemitor) și asociat unor afirmații care exclud orice prezumție de nevinovăție “asaltul asupra justiției ...festivalul inculpaților care vor să umilească societatea, românii...Dacă cineva a înțeles că am ieșit să răspund inculpaților se înșală, eu nu răspund inculpaților... eu răspund oamenilor cinstiți din România...inculpatul .....inculpatul .....inculpata .....Dacă ne uităm cine atacă, vedem inculpați condamnați, trimiși în judecată”,

18. În calitatea sa de magistrat, partea reclamată ar fi trebuit să se cenzureze și să aplice prevederile constituționale privitoare la prezumția de nevinovăție. Deși avea obligația legală de a nu comenta cauze penale și disciplinare aflate pe rol, aceasta nu s-a limitat la a face comentarii asupra lor ci a divulgat și date nedestinate publicității, însă a respins a priori ideea că sesizările ar fi adevărate vorbind despre un „asalt” și un „festival al inculpaților”, atribuind termenul de inculpat inclusiv procurorului, numită în trecut „cel mai bun procuror al DNA”. Astfel ar reieși dorința vădită a acesteia de a supune unor tratamente degradante grupul de persoane care a îndrăznit să sesizeze eventualele abuzuri ale unor anchetatori ai DNA. Potrivit Legii nr. Nr. 365/2004 privind ratificarea Convenției Națiunilor Unite împotriva Corupției, era obligată să acorde protecție persoanelor care au sesizat fapte de corupție

19. Petenta consideră că motivarea folosită de CNCD pentru sancționarea unei persoane care a creat un cadru ostil, intimidant și ofensiv asupra unor persoane de orientare homosexuală este pe deplin aplicabilă în speța de față, întrucât în opinia sa, același efect s-a creat asupra persoanelor aflate în curs de cercetare penală, având sau nu calitatea de inculpat

20. Ar mai trebui să se rețină faptul că niciuna dintre persoanele care au semnalat public abuzuri ale procurorilor DNA nu a fost condamnat definitiv și chiar dacă ar fi fost nu era relevant. Cu toate acestea percepția unor cetățeni poate fi de acest fel și poate degenera în ură sau desconsiderare, ca urmare a atitudinii avute de persoane cu importante funcții în stat. Prin adresa nr. 1325/12.03.2018, petenta solicită Colegiului Director să se autosesizeze și să emită un comunicat de presă în acest sens.

21. De asemenea, petenta își precizează interesul în formularea petiției, interesul fiind dat de obiectul de activitate al societății Jurindex Media SRL, editor al publicației online Lumea Justiției, instituție de presă reprezentativă în plan național, jurnaliștii săi fiind licențiați în drept și jurnalism.

22. Interesul general al JURINDEX MEDIA SRL în calitate de editor al publicației Lumea Justiției este dat de rolul și obligația presei, respectiv a jurnaliștilor, de a apăra interesele generale ale societății, valorile democrației și ale drepturilor omului. Publicația are profil juridic fiind expuse zilnic cazuri din justiția română, incluziv cazuri de abuzuri ale unor magistrați. Față de afirmațiile părților reclamate, respectiv de la cel mai înalt nivel statului, publicația și jurnaliștii ei au fost percepuți ca fiind o instituție de presă care găzduiește niște atacuri împotriva justiției, fiind astfel blamați și agresați verbal că ar fi „complici” și plătiți de cei care atacă Justiția și că ar fi abdicat de la rolul de jurnaliști onești.

23. În acest sens, pe unele site-uri și rețele de socializare, publicația Lumea Justiției și jurnaliștii publicației sunt injurați, acuzați în fel și chip, de tot felul de indivizi de rea-credință, care dau crezare unor etichete puse de șeful statului și șefa DNA subiecților materialelor de presă și asociindu-i cu elemente certate cu legea, care trebuie să fie blamați și excluși din societate pentru activitatea lor. Se află în aceeași situație și colegii de la alte publicații serioase, care apăra democrația și Drepturile Omului, semnalând fără teama abuzurile din sistemul judiciar.

24. Se anexează acte privind calitatea de instituție de presă a petentei (dovezile de înregistrare a domeniului de internet www.luju.ro și a înregistrării mării publicației "Lumea

Justiției" la OSIM - 3 file) precum și declarațiile făcute de judecătorii „de la Curtea de Apel Cluj (1 fila) și..., de la Tribunalul București (2 file) ca urmare a actelor de discriminare comise prin etichetele "penal" și "inculpat"

25. Judecătorul..., a declarat la data de 03.03.2018 la postul România TV "Ne-am obișnuit să folosim în sens negativ termenul inculpat... am observat că se abuzează de acest termen... să nu-l mai folosim cu ușurința în sensul că o persoană ar fi automat condamnată". La data de 05.03.2018 judecătorul ..a declarat la România TV: "As putea să vă spun că sunt penală. Am și eu plângeri făcute pe numele meu pentru soluțiile date. Probabil că vor mai trece vreo 20 de ani până ne vom educa să respectăm drepturile și libertățile cetățenilor. Termenul de penal nu există. Eu am început ca judecător de penal... nici în noile legi nu există un astfel de termen"...

26. În susținerea sesizării, petenta se angajează să furnizeze în scurt timp și dovezi privind modul în care Lumea Justiției și jurnaliștii publicației sunt tinte ale unor acte de discriminare pe diverse site-uri și rețele de socializare pentru că publică pozițiile procesuale ale unor "penali" și "inculpați".

27. Prin concluziile scrise formulate se arată faptul că „persoana discriminată” este reprezentată de redacția și jurnaliștii (inclusiv societatea editoare Lumea Justiției). Aceștia au devenit țintele discriminării, directe și indirecte, dovedind cu înscrisurile depuse, reprezentând o parte din reacțiile aparute în spațiul public după conferințele de presă ale lui ..și .., din 14 februarie și respectiv 15 februarie 2018. Actele de discriminare comise de ...și .., s-au răsfrânt și asupra redacției și angajaților publicației, care prin natura ei publică în mod frecvent pozițiile persoanelor aflate în proceduri judiciare, inclusiv acuzațiile acestora la adresa magistraților. Petenta face referiri la o serie de postări pe rețeaua Facebook.

28. Efectul actelor de discriminare constă în încălcarea demnității umane prin expunerea la tratamente degradante, încălcarea prezumției de nevinovăție și hărțuire prin crearea unui cadru ostil și degradant. Discriminarea a produs reacții negative, jignitoare, ostile, chiar de amenințare, în forma continuată, inclusiv după depunerea plângerii la CNCD.

29. Referitor la apărările părții reclamante .. Iohannis, prin Punctul de vedere depus la CNCD la 12.03.2018: Ca persoanele cărora li se poate asocia termenul "penal" nu constituie o categorie socială sau grup și nu pot fi identificate. Cu toate acestea, paratul admite (vezi pag. 6) în chiar propria sa apărare că termenul "penal" poate crea unor persoane "o stare/situație defavorizantă", dar pretinde că subiecții unor astfel de etichetări "nu pot fi identificați cu precizie". Paratul își recunoaște astfel culpa, admite posibilitatea producerii unei stări/ situații defavorizante, dar respinge rezultatul discriminării pe considerentul că victimele nu pot fi identificate. Petenta susține că o astfel de apărare nu poate fi primită întrucât dovezile prezentate sunt edificatoare, iar jurisprudența CEDO, a statuat că în cazurile de încălcare a demnității umane prin discriminare nu este relevantă existența unei intenții și nici a unei victime în mod concret.

30. Cu privire la invocarea imunității prezidențiale se arată că apărarea nu poate fi primită deoarece nu se aplică decât în proceduri penale conform Constituției și legat de opinii politice, ceea ce nu e cazul întrucât cele afirmate nu constituie "opinii politice", ci afirmații determinate la adresa unor persoane aflate în proceduri judiciare, deci în afara activității politice și a atribuțiilor președintelui;

31. Însăși jurisprudența CNCD releva că prin Hotărârea Colegiului nr. 410 din 17.10.2011 o astfel de apărare pe excepția imunității prezidențiale a fost respinsă lui Traian Băsescu, care a fost sancționat cu avertisment pentru discriminarea persoanelor de etnie romă.

32. "Dacă cineva a înțeles că am ieșit să răspund inculpaților se înșală, eu nu răspund inculpaților"

33. Se arată faptul că partea reclamantă a depășit limitele impuse de Ghidul privind relația dintre sistemul judiciar din România și mass-media, acesta permițând doar furnizarea de informații din dosarele aflate în lucru cu privire la acuzații inculpați, nu și aspecte care nu se regăsesc în dosarele aflate în lucru, precum: "un festival disperat al inculpaților care ne ataca" "Eu răspund oamenilor cinstiți din România .." "Dacă cineva a înțeles că am ieșit să răspund inculpaților se înșală/a, eu nu răspund inculpaților" Partea reclamantă ar fi trecut în registrul unor afirmații personale de natură să vizeze demnitatea umană, prezumția de nevinovăție și supunerea la tratamente degradante.

34. Față de susținerile acesteia potrivit cărora "...m-am referit numai la activitatea DNA si la persoanele trimise in judecata sau condamnate in dosarele DNA, si nu am stigmatizat si nici etichetat ope un ton factual si neutru, am prezentat aceste aspecte de fapt" se arată că partea reclamată ar admite că a exprimat "si opinii", dar refuza sa isi asume răspunderea pentru rezultatul afirmațiilor sale. Partea reclamată ar fi depășit limitele comunicării instituționale si ar incalcat Art. 4 din Legea 304/2004 privind organizarea judiciara potrivit caruia; "(1) In activitatea judiciara Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății si apara ordinea de drept, precum si drepturile si libertățile cetățenilor."

35. Asa-zisele „opinii” invocate de .. au incalcat grav prezumția de nevinovăție prin folosirea peiorativa a termenului de „inculpat”, respectiv prevederile Protocolul 12 la CEDO - Art. 1: „Interzicerea generala a discriminării ... (2) Nimeni nu va fi discriminat de o autoritate publica...” În speță ar fi aplicabile și prevederile Directivei Uniunii Europene 2016/343 din 9.03.2016: "(16) Prezumția de nevinovăție ar fi incaicata in cazul in care declarații publice ale autoritatilor publice sau decizii judiciare, altele decât cele privind stabilirea vinovăției) se refera ia o persoana suspectata sau acuzata ca fiind vinovata, atat timp cat vinovăția persoanei respective nu a fost dovedita conform legii. Art. 3 -Prezumția de nevinovăție Statele membre se asigura ca persoanele suspectate si acuzate beneficiază de prezumția de nevinovăție pana la dovedirea vinovăției conform legii. Art. 4 Referirile publice la vinovăție (1) Statele membre iau masurile necesare pentru a garanta ca, atata vreme cat vinovăția unei persoane suspectate sau acuzate nu a fost dovedita conform legii) declarațiile publice făcute de autoritatiie publice si deciziile judiciare, altele decât cele referitoare la vinovăție, nu se refera ia persoana respectiva ca fiind vinovata..."

36. De asemenea ar fi fost încălcate și prevederile art. 1 pct. (2) din OUG 137/2010 prevede expres: "Principiul egalitatii intre cetățeni, al excluderii privilegiilor si discriminării sunt garantate in special in exercitarea următoarelor drepturi: a) dreptul la un tratament egal in fata instanțelor judecătorești si a oricărui alt organ juridictional" precum și ale art. 33 din Legea 365/2004 - Protecția persoanelor care comunica informații: "Fiecare stat parte are in vedere incorporarea in sistemul sau juridic intern a masurilor corespunzătoare pentru a asigura protecția împotriva oricărui tratament nejustificat ai oricărei persoane care semnalează autoritatilor competente, de buna-credința si in baza unor presupuneri rezonabile, orice fapt privind infrațiunile prevăzute de prezenta convenție."

37. Afirmațiile părții reclamate vin în contextul în care pe rolul CSM si al PICCJ , data de 14 februarie 2018 când .. a susținut conferința de presa, cazurile de abuzuri reclamate impotriva procurorilor DNA de diverse persoane aflate in proceduri judiciare au generat reacția autoritatilor si se declansasera cercetările.

38. Conform legii, procurorul sef al DNA .. nu avea voie sa se autopronunte cu privire la sesizările unor inculpați si sa le califice „atac asupra justiției” si nici sa pună sub semnul îndoielii veridicitatea acuzațiilor făcute de persoane aflate in proceduri judiciare cu privire ia corectitudinea unor procurori DNA. Mai ales ca mai toate dosarele DNA se bazeaza pe denunțuri ale unor persoane aflate in proceduri judiciare.

39. In acest context, inainte ca autoritățile competente sa se pronunțe CSM, Inspectia Judiciara, PICCJ cu privire la plângerile penale impotriva unor procurori DNA, atribuirea etichetei de „inculpați” autorilor sesizărilor, s-a incalcat grav demnitatea umana, prezumția de nevinovăție si s-a creat un cadru ostil persoanelor care au sesizat abuzuri ale unor procurori DNA. Cadrul ostil s-a rasfrant si asupra petentei, ca publicație juridica de profil, care a publicat pozițiile respectivelor persoane, fiindu-le atacata demnitatea, fiind amenințați, etichetați ca „penali” si injurati pe rețelele de socializare si in diferite publicații.

40. Temeiurile de mai sus referitoare la antepronuntarea prin aplicarea de etichete de „penali” si „inculpați de către Președintele României, inainte ca autoritatile care s-au autosesizat (CSM, PICCJ, inspectia Judiciara) sa ajunga la un rezultat in privința procurorilor DNA acuzați de abuzuri, sunt aplicabile si acestuia.

Susținerile petentului .....

41. Prin adresa nr. 1645/26.03.2018 ..... formulează petiție prin care se constituie ca petent în

dosarul nr. 95/2018, alături Jurindex Media SRL, însușindu-și motivele invocate în petiția inițială. Așa cum a arătat în susținerile din ședința de la data de 26.03.2018, formulează aceleași apărări ca ale petentei Jurindex Media SRL solicitând conexarea petiției la dosarul nr. 95/2018.

Susținerile petentei ..

42. Petenta .., deputat în Parlamentul României și notar public, prin petiția înregistrată sub nr.1312/12.03.2018, se raliază petiției formulate de către S.C. JURINDEXMEDIA SRL, considerând discriminatorii doar afirmațiile domnului .., care a utilizat termenul penal pentru a eticheta persoanele aflate în curs de cercetare penală și care au formulat plângeri împotriva unor procurori din cadrul DNA, petenta aflându-se în această situație împreună cu tatăl și fratele său.

43. Petenta consideră că afirmațiile Președintelui României încalcă flagrant prezumția de nevinovăție și că aceste afirmații i-au creat un grav prejudiciu de imagine, a fost expusă oprobriului public, în condițiile în care are calitatea de inculpat într-un dosar, a formulat o serie de plângeri penale și a făcut dezvăluiri publice cu privire la abuzurile săvârșite de procurorii DNA care "au fabricat dosare familiei sale".

44. Se precizează că din cauza unei anchete abuzive a unui fost procuror DNA, a pierdut o sarcină și i-a fost distrusă activitatea biroului notarial prin preluarea abuzivă a arhivei notariale. Petenta mai arată faptul că în ultimii ani a adus acuzații publice, formulând și plângeri penale împotriva unor procurori ai DNA, plângeri înregistrate la PICCJ. Afirmațiile Președintelui României potrivit cărora „niște penali fac o încercare disperată să atace și să discrediteze DNA” ar fi de natură a discrimina pe această petentă, anulându-i calitatea de individ, prin atribuirea etichetei umilitoare de „penal”, fiind de natură a-i produce prejudicii morale pe de o parte, iar pe de altă parte fiind de natură a prejudicia activitatea sa de notar public

45. Petenta consideră că faptele Președintelui .. ..constituie forme de discriminare săvârșite în scopul încălcării demnității umane prin supunerea unor tratamente degradante și încălcarea prezumției de nevinovăție. Petenta mai arată că afirmațiile Președintelui României au venit în contextul în care au existat ample dezvăluiri, făcute de către persoane cu statut social înalt (deputați, foști deputați, procurori, avocați, oameni de afaceri, politicieni) cu privire la grave abuzuri săvârșite de către procurori ai DNA, în cursul anchetelor, fiind sesizate instituții ca PICCJ și CSM-Inspekția Judiciară.

46. Impactul deosebit al dezvăluirilor, multitudinea de probe de netăgăduit (înregistrări audio care relevau comportament de interlopi și infracțional ai unor procurori și foști procurori ai DNA) valul de plângeri penale și disciplinare adresate de victimele procedurilor judiciare la PICCJ și Inspekția Judiciară/ CSM, autosesizarea Inspekției Judiciare, și a președintelui CSM, precum și valul de reacții sociale, politice și din sistemul judiciar de condamnare a practicilor unor procurori DNA, au determinat ieșirea în conferința de presa a Președintelui .. .. Iohannis.

47. Confruntat cu oprobriul public incontestabil din partea unei parti importante a societății, Președintele a folosit în discursul său - în încercarea de a minimaliza importanța și impactul dezvăluirilor, reacțiile la acestea, precum și de a-i supune oprobriului public pe cei care au venit în spațiul public cu asemenea dezvăluiri - termenul de: "penal" care reprezintă un abuz verbal - o formă de violență psihologică, care reprezintă o discriminare vădită, extrem de periculoasă cu efecte asupra celor aflați în proceduri judiciare.

48. Petenta arată faptul că Președintele României a folosit termenul de "penal", în încercarea de a minimalizeze importanța și impactul dezvăluirilor, precum și de a-l supune oprobriului public pe cei care au venit în spațiul public cu astfel de dezvăluiri. În opinia petentei modul în care a fost utilizat termenul "penal" ar reprezenta un abuz verbal, o formă de violență psihologică cu efecte asupra celor aflați în proceduri judiciare. Sunt citate definițiile din DEX ale termenilor penal și inculpat, existând și un sens peiorativ. Pentru stabilirea noțiunii de peiorativ ar trebui analizat contextul, frecvența utilizării în discurs, intonația. În cazul părții reclamate, Președintele României ar fi refuzat să explice termenul de « penali », utilizare de trei ori în cadrul discursului, « încercarea de atac din partea unor penali » excluzând ca «

penalii » să fie persoane de bună credință, cu un scop protejat de lege, respectiv de a sesiza fapte de corupție și abuzuri comise de către procurori ai DNA și polițiști.

49. Președintele arată faptul că nu se vede chemat să medieze între DNA și persoane inculpate, nedorind să medieze o situație care a inflammat societatea românească, fiind vorba de « inculpați ». Potrivit petentei, intenția și culpa părții reclamate ar fi dincolo de orice bănuială rezonabilă, câtă vreme cazul semnalat prin dezvăluirile publice împotriva procurorilor DNA se află în cercetare disciplinară și penală, rolul președintelui fiind de mediator, în speța de față acesta s-ar fi pronunțat în chestiuni de justiție.

50. Pretextul Președintelui României; "Nu ma vad chemat sa mediez intre DNA si persoane inculpate" este de asemenea unul in care se folosește termenul de inculpați" in scop depreciativ, in sensul ca el nu se deranjează sa medieze o situație care a inflammat societatea romaneasca pentru ca in cauza e vorba de "inculpați".

51. Potrivit art. 80 (2) din Constituție: "Președintele României veghează la respectarea Constituției si la buna funcționare a autoritatilor publice. In acest scop, Președintele exercita funcția de mediere între puterile statului, precum si între stat si societate". Afirmarea de către Președintele ..ca el nu se vede chemat la o mediere între o instituție a statului si "persoane inculpate", denota scopul evident de a supune autorii dezvăluirilor din ultima perioada la un tratament degradant, de natura sa coboare statutul social al unei persoane, situația sau reputația ei. Astfel, persoana nu mai are un nume si nici prezumția de nevinovăție ori protecția de avertizor de integritate, el devine "inculpat", fiind anulat ca individ.

52. Petenta subliniază faptul că niciunul dintre membrii familiei sale care au semnalat abuzurile săvârșite de procurorii DNA nu a fost condamnat definitiv, iar percepția cetățenilor poate degenera în ură și desconsiderare, ca urmare a actelor discriminatorii săvârșite de persoane cu funcții importante în stat. În concluzie, se solicită constatarea săvârșirii faptelor discriminatorii și sancționarea acestora, această măsură fiind necesară, consideră petenta, într-o societate democratică, întrucât apărarea dreptului la demnitate umană a persoanelor cercetate penal și respectarea prezumției de nevinovăție sunt valori esențiale apărute de CEDO și legislația României.

Sușinerile părților reclamate

Sușinerile reclamatului .. .. Johannis

53. Partea reclamată .. .. .., Președintele României, prin reprezentant Administrația Prezidențială, prin punctul de vedere înregistrat sub nr. 1310/12.03.2018 solicită disjungerea soluționării petiției cu privire la președintele României, fiind invocată totodată lipsa calității procesuale active. Pe fond se arată faptul că nu avut loc o încălcare a principiului egalității de tratament.

54. Referitor la disjungerea analizării și soluționării petiției se arată faptul că, între afirmațiile președintelui României susținute la data de 15.02.2018 și afirmațiile procurorului șef al DNA din data de 14.02.2018 nu există nicio legătură, acestea fiind făcute la date și în locuri diferite. Cu privire la lipsa calității procesuale active a petentei SC Jurindex Media SRL sunt incidente dispozițiile art. 63 alin. 1 din Procedura internă, precum si prevederile art. 20 alin. 1 respectiv ale art. 28 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată. Clarificator este și art. 8 din Procedura internă.

55. Referitor situația de fapt și de drept a petentei, Jurindex Media S.R.L., prin raportare la faptele de pretinsă discriminare, coroborat cu prevederile legale enunțate anterior, se arată că aceasta nu se încadrează în niciuna dintre categoriile enunțate de textele actelor normative aplicabile speței. Așa cum se precizează și cum rezultă din partea introductivă a petiției, petenta este o societate comercială cu răspundere limitată, care a fost înființată și funcționează în baza Legii nr, 31/1990 privind societățile comerciale, cu modificările și completările ulterioare, fiind editor al publicației Lumea Justiției (www.luju.ro), fiind imperios necesar a se analiza calitatea procesuală activă a acesteia.

56. In caz contrar, petiția este formulată de către o entitate care, în accepțiunea O.G. nr.

137/2000 și a Procedurii interne, nu are calitate procesuală activă, respectiv petenta a depus o petiție pentru o presupusă faptă de discriminare în numele/pentru o altă persoană fără a avea vreun temei în acest sens, solicitând respingerea acesteia. Se invocă practica C.N.C.D. în materie: Hotărârea nr. 157/2011, Hotărârea nr. 85/2013, Hotărârea nr. 55/2014, Hotărârea nr. 197/2015, Hotărârea nr. 226/2015.

57. Pe fondul cauzei, în situația în care se va respinge excepția anterior invocată, se solicită respingerea petiției ca fiind neîntemeiată.

58. În cadrul conferinței de presă din data de 15.02.2018 - având ca obiect întâlnirea din acea zi dintre Președintele României, doamna prim-ministru și domnul Președinte ..., la Palatul Cotroceni - susținută de Președintele României, termenul de „penal, penali” a fost utilizat astfel:

”Niște penali fac o încercare disperată să atace și să discrediteze Direcția Națională Anticorupție și conducerea acestei direcții (...)

”Jurnalist: Bună seara! V-ați exprimat în această declarație de presă folosind sintagma „niște penali”. Aș vrea să vă întreb foarte specific cum definiți dumneavoastră această sintagmă „niște penali”? Vă referiți la persoane suspecte de anumite fapte penale? Vă referiți la persoane urmărite penal? Vă referiți la persoane inculpate sau la persoane condamnate definitiv? Pentru că, potrivit Constituției și legilor în vigoare, toate beneficiază de prezumția de nevinovăție. (...)”

” Președintele României, domnul ..: Da, asta cu penalii am explicat-o de suficiente ori, nu este cazul să revin (...)

”Jurnalist: Cum definiți dumneavoastră această sintagmă „niște penali”- inculpați, suspecti, urmăriți penali sau persoane condamnate definitiv, pentru că toate beneficiază, domnule Președinte, de prezumția de nevinovăție?

Președintele României, domnul ..: Așa este. Mulțumesc! ”

”Jurnalist: (...) și dacă dumneavoastră nu vedeți o problemă reală în acest moment la Direcția Națională Anticorupție după apariția unor înregistrări extrem de grave, care arată legături între procurori din DNA și penalii despre care faceți dumneavoastră vorbire în declarația dumneavoastră? ”

”Președintele României, domnul ..: Justiția, după cum probabil vă amintiți, se înfăptuiește în sala de judecată. În această situație, nu mă văd chemat să mediez între DNA și persoane inculpate, nici nu este nevoie. În această speță, judecătorii își vor spune cuvântul după care vom afla concluziile. ”

59. Cu alte cuvinte, discriminarea este o acțiune care presupune un tratament diferit, nedrept față de persoane din cauza apartenenței lor la un anumit grup social, categorie socială. Există mai multe forme de comportamente discriminatorii, dar toate au comun faptul că implică o anumită formă de excludere sau de respingere.

60. Cu privire la termenul ”penal”, a cărui utilizare de către Președintele României cu ocazia conferinței de presă susținute la sediul Administrației Prezidențiale la data de 15.02.2018, nu poate fi reținută ca fiind discriminatorie întrucât, aspectele prezentate în petiție nu intră sub incidența prevederilor O.G. nr. 137/2000, din următoarele motive:

- persoanele cărora li se poate asocia adjectivul penal nu constituie o categorie socială sau grup. Mai mult decât atât, persoanele cărora, eventual, li s-ar putea crea o stare/situație defavorizată nu sunt și nu pot fi identificate cu precizie. Cu alte cuvinte, subiecții presupusei discriminări nu pot fi identificați;

- utilizarea acestei expresii nu a avut și nu poate să aibă ca scop restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

- sancționarea sau interzicerea utilizării anumitor expresii sau termeni (inclusiv a celui de venal”) în cadrul discursurilor/opiniilor exprimate public ar constitui per se o formă de discriminare, utilizarea acestui termen în cadrul conferinței de presa din data de 15.02.2018 încadrându-se în limitele libertății de exprimare și nu constituie discriminare.

- în momentul în care o persoană afirmă că a fost discriminată (sau în numele căreia se afirmă că a fost discriminată), aceasta trebuie să arate că s-a produs o diferență între situații asemănătoare, care pot fi comparate, iar discriminarea trebuie să aducă atingere, în mod

concret, unui drept; aceasta nu există de sine-stătător (nu poate fi apreciată în abstract). Astfel era necesar să se menționeze dreptul atins precum și consecințele acțiunii de discriminare.

61. La fila 2 a petiției, petenta face vorbire despre „încălcarea demnității umane prin supunerea unor tratamente degradante”, dar fără a detalia și a descrie, în mod concret, cum s-a realizat acest lucru, în ce constau acele tratamente degradante; fără descrierea urmărilor și, mai ales, fără prezentarea unor dovezi în acest sens.

62. Tot la aceeași filă, petenta enunță "încălcarea prezumției de nevinovăție", aspect care, de asemenea, nu poate fi luat în calcul. De altfel, existența prezumției de nevinovăție a fost recunoscută chiar de către Președintele României, în cadrul respectivei conferințe de presă.

Astfel, la întrebarea unui jurnalist - Cum definiți dumneavoastră această sintagmă „niște penali inculpați, suspecti, urmăriți penali sau persoane condamnate definitiv, pentru că toate beneficiază, domnule Președinte, de prezumția de nevinovăție?, prin răspunsul formulat - "Așa este. Mulțumesc! ", Președintele .. ..a recunoscut explicit că toate persoanele beneficiază de prezumția de nevinovăție. Mai mult, a afirmat și că "Justiția, după cum probabil vă amintiți, se înfăptuiește în sala de judecată. În această situație, nu mă văd chemat să mediez între DNA și persoane inculpate, nici nu este nevoie. În această speță, judecătorii își vor saune cuvântul. după care vom afla concluziile. " Răspunsurile vizează bunul mers la justiției, indicând neamestecul în a influența în vreun fel soluționarea dosarelor care se află la parchete sau pe rolul instanțelor de judecată.

64. Se mai arată faptul că nu se poate analiza în ce măsură "categoriei de persoane" descrisă prin adjectivul "penali" i s-ar aplica un tratament degradant sau discriminator, petenta nefăcând dovada concretă a afirmațiilor sale.

65. De asemenea se arată că nu se poate reține drept scop urmărirea restrângerii sau înlăturării recunoașterii, folosinței sau exercitării în condiții de legalitate a drepturilor omului, ori a unor drepturi recunoscute de lege. Adjectivul "penal, penali", cu referire la persoanele aflate în curs de cercetare, urmărire, a fost preluat din limbajul cotidian. Pe de altă parte, Președintele României nu s-a referit la o anumită persoană suspectată sau acuzată ca fiind vinovată, iar în ceea ce privește persoanele condamnate (de asemenea, nenominalizate), prezumția de nevinovăție este înlăturată prin condamnare.

66. Președintele României a militat constant cu privire la distincția dintre integritatea funcției publice și prezumția de nevinovăție. De altfel, această distincție a fost supusă analizei Curții Constituționale cu ocazia sesizării de neconstituționalitate asupra Legii privind modificarea și completarea Legii nr. 188/1999 privind statutul funcționarilor publici.

În măsura în care s-ar constata că sunt întrunite condițiile pentru atragerea răspunderii contravenționale, sunt invocate prevederile dispozițiile art. 84 din Constituție, respectiv împrejurarea că, pe durata mandatului prezidențial, "Președintele României se bucură de imunitate".

67. Grație acestei imunități. Președintele României poate avea, așa cum este firesc, un rol activ în viața statului și a societății: imunitatea este consecința unui imperativ al statutului constituțional și de aceea norma are caracter imperativ și de ordine publică. Imunitatea prezidențială, ca și cea parlamentară, este direct și indisolubil legată de mandatul pe care îl exercită Președintele României și cuprinde un ansamblu de dispoziții legale care asigură un regim juridic derogatoriu de la dreptul comun, în raporturile cu justiția, tocmai pentru a se asigura garanția independenței. Aceasta asigură protejarea Președintelui României împotriva acțiunilor judiciare și stoparea unor șicane sau alte asemenea acțiuni de natură a știrbi autoritatea celei mai înalte autorități în stat, președintele răspunzând pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului său. Literatura de specialitate conține numeroase referiri la instituția imunității prezidențiale. Astfel, imunitatea Președintelui nu înseamnă numai că acesta nu răspunde pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului său, dar presupune că este apărat de răspundere, pe durata mandatului și după încetarea acestuia, pentru faptele penale, contravenționale sau generatoare de prejudicii, săvârșite în legătură cu prerogativele funcției. Este invocată și Decizia Curții Constituționale nr. 678/2014 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 886/05.12.2014 .

68. Se invocă și prevederile art. 2 alin. (8) din O.G. nr. 137/2000, care stipulează că: „Prevederile prezentei ordonanțe nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera

exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație. ”

69. Pe fond, solicită să se constate că nu a avut loc o încălcare a principiului egalității de tratament și, pe cale de consecință, respingerea petiției.

70. Prin precizările formulate, înregistrate la CNCD sub nr. 1638/26.03.2018 se solicită acordarea unui nou termen pentru formularea apărărilor cu privire la petiția formulată de către petenta ...

71. Se mențin susținerile privind lipsa calității procesuale active a SC JURINDEXMEDIA SRL. Chiar în măsura în care ar exista o autosesizare a CNCD tot nu ar fi întrunite elementele constitutive ale unei fapte de discriminare. Pe de altă parte limitele libertății de exprimare ale omului politic sunt mult mai largi, așa cum, în jurisprudența sa constantă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat. Astfel, arătăm cu titlu de exemplu, Cauza "Păvălache împotriva României" în care, având de analizat și comentariile unor oameni politici, Curtea a considerat "că este necesar ca acestea să fie situate în contextul luptei anticoruptie. un subiect de preocupare pentru întreaga societate românească. Astfel cum rezultă din articolele de presă furnizate de reclamant, Curtea consideră că acestea erau de natură politică și nu preiudecau aprecierea faptelor de către instanțele competente (a se vedea, mutatis mutandis, Viorel Burzo împotriva României, nr, 75109/01 și 12639/02, pct. 164, 30 iunie 2009), iar în ceea ce privește ecoul pe care l-a avut în presă, a apreciat că "într-o societate democratică, sunt inevitabile comentariile, uneori severe, din partea presei cu privire la o cauză sensibilă care, precum cea a reclamantului, contestă moralitatea unor înalți funcționari (mutatis mutandis, Y.B. și alții citată anterior pct. 48)

72. Totodată, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că art. 10 al Convenției nu permite restrângeri ale libertății de exprimare în cazul discursului politic sau al celui care privește chestiuni de interes general (Wingrove c. Regatului Unit; Thorgeir Thorgeirson c. Islandei). Întinderea marjei de apreciere în restrângerea libertății de exprimare este stabilită în jurisprudența Curții, în funcție de mai mulți factori, precum natura și tipul discursului, valoarea protejată prin reprimarea lui, calitatea specifică a autorului, persoana lezată, mijlocul de difuzare, iar pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice se impune protejarea libertății de exprimare, cu acordarea unei poziții privilegiate liberei discuții a subiectelor de interes general și, în particular, a discursului politic;

73. Se mai arată faptul că nu poate fi vorba de calitatea de persoană discriminată a Jurindex Media, documentul depus la data de 12.03.2018, respectiv modul în care reacționează unele persoane la articolele publicate pe „luju.ro”. ar fi de natură a prezenta nicio legătură de cauzalitate cu pretinsele fapte de discriminare urmare utilizării termenului de "penal, penali" în cadrul conferinței de presă din data de 15.02.2018, susținută de Președintele României. Așa cum există libertatea presei și trebuie respectată, există și libertatea de exprimare liberă a opiniilor față de conținutul articolelor de presă, iar reacțiile cititorilor trebuie asumate de către jurnaliști.

74. Referitor la înscrisurile depuse de către petentă, privind calitatea de instituție de presă a acesteia - calitate necontestată – se arată că nu sunt de natură să justifice încadrarea petentei în niciuna dintre situațiile prevăzute de lege, anterior descrise și care i-ar conferi calitate procesuală activă, sens în care își mențin apărările formulate. Afirmațiile celor doi magistrați se arată că acestea nu au relevanță cu privire la calitatea procesuală activă petentei. Cele două declarații vizează activitatea DNA și a procurorului șef al DNA și pot avea relevanță cel mult cu privire la pretinsa faptă de discriminare săvârșită de cealaltă persoană reclamată reitărând cererea de disjungere.

75. Prin concluziile scrise formulate se reiterează solicitările de a se admite excepția lipsei calității procesuale active a Jurindex Srl iar pe fond să se constate că nu a avut loc o încălcare a principiului egalității de tratament, că faptele semnalate nu pot fi considerate fapte de discriminare întrucât nu întrunesc elementele constitutive prevăzute de art. 2 coroborat cu art. 15 din OG 137/200 precum și a faptului că nu au fost depășite limitele libertății de exprimare. Petenta Jurindex Media S.R.L. nu arată, în mod concret, că, în ceea ce o privește, s-a produs o diferență între situații asemănătoare, care pot fi comparate. Aprecierea sa este făcută în abstract, fără a arăta dreptul căruia i-a fost adusă atingere prin pretinsa faptă de discriminare sau consecințele acțiunii de discriminare. Faptul că, la fila 2 a petiției, se face vorbire despre

"încălcarea demnității umane prin supunerea unor tratamente degradante", dar fără a detalia și a descrie, în mod concret, cum s-a realizat acest lucru, în ce constau acele tratamente degradante, descrierea urmărilor și, mai ales, fără prezentarea unor dovezi în acest sens, nu poate fi luată în seamă. Așa-zisele probe depuse de către administrator, ulterior datei la care a introdus petiția, nu reliefează un tratament care să difere de felul în care aceasta a fost tratată anterior datei de 15.02.2018. Articolele și capturile depuse ca material probatoriu constituie opinii culese din spațiul public ale unor terți, opinii pentru care în niciun caz Președintele României nu poate fi tras la răspundere.

76. Petenta, intervenientă, "se realizează Petiției formulate de Jurindex Media SRL (...) doar în privința afirmațiilor publice formulate de Președintele României ....(...) Aspectele sesizate de intervenientă nu pot fi calificate ca o faptă de discriminare, petiția sa referindu-se la modul în care procurorul de caz a gestionat urmărirea penală într-un dosar în care are calitatea de inculpată.

77. Se arată faptul că nu există legătură de cauzalitate între declarațiile Președintelui României din data de 15.02.2018 și modalitatea de instrumentare a dosarului penal al petentei sau a felului în care petenta este percepută în spațiul public / imaginea publică a petentei. Mai mult, modul de desfășurare a cercetării penale nu intră în sfera de competență a CNCD, aspectele semnalate de petentă putându-se constitui, eventual, într-o plângere adresată procurorului ierarhic superior celui care instrumentează dosarul sau judecătorului de cameră preliminară, cu ocazia verificării legalității rechizitoriului, ca act de sesizare a instanței de judecată. Petenta vorbește despre "ancheta abuzivă" care a determinat-o să formuleze plângere penală aflată în lucru la PÎCCJ, în acest caz Parchetul General fiind singurul în măsură să aprecieze cu privire la gravitatea faptelor semnalate și în ce măsură acestea sunt elemente constitutive ale infracțiunii de represiune nedreaptă. Invocarea de către intervenientă a practicii CNCD cu privire la discriminarea persoanelor de orientare homosexuală (filele 10-11 din Petiție) este irelevantă, neavând nicio legătură cu prezentul dosar.

78. Petentul .... a depus la termenul din data de 26.03.2018 o petiție în nume propriu prin care arată că "se constituie în calitate de PETENT în Dosarul 95/208, alături de Jurindex Media SRL, pentru aceleași motive invocate în petiție (...)", că apărările sale și ale Jurindex Media SRL sunt comune, apreciindu-se că demersul său este pur formal, nefiind justificat un interes în fața C.N.C.D.

Punctul de vedere exprimat de către partea reclamată

79. Prin punctul de vedere formulat se solicită respingerea sesizării ca nefondată atât prin prisma motivelor invocate cât și a probelor existente care nu susțin vreo situație de discriminare indirectă a unor anumite persoane (neprecizate).

80. Petiția a fost motivată prin aceea că folosirea în discursul public al termenului de inculpat «reprezintă un abuz verbal/o formă de violență psihologică, care reprezintă o discriminare vădită, extrem de periculoasă ca efect asupra celor aflați în proceduri judiciare ».

81. Petiția este apreciată ca fiind inadmisibilă, solicitându-se respingerea acesteia, fiind formulată de către o persoană fără calitate. Astfel petiția nu a fost formulată de către persoana care se consideră discriminată întrucât .. nu are calitate de inculpat într-un dosar al Direcției Naționale. Totodată nu există nici o sesizare formulată din oficiu, nici o petiție formulată de către o organizație neguvernamentală ori car are drept scop protecția drepturilor omului, interes legitim ori calitate procesuală activă în cazul în care discriminarea se manifestă în domeniul lor de activitate și aduce atingere unei comunități sau a unui grup de persoane.

Partea reclamată mai arată faptul că declarațiile publice făcute, în calitate de procuror șef al DNA nu au caracter de discriminare fiind incidente prevederile art. 2 alin. 8.

82. Comunicarea publică a unor subiecte de interes public s-a realizat prin intermediul unei conferințe de presă organizate în data de 14.02.2018, la sediul DNA. Prin conferința de presă s-a răspuns numeroaselor solicitări formulate de către reprezentanți ai mass-media dar și unui interes public major cu privire la anumite susțineri apărute în spațiul public în cursul zilelor de 12-13.02.2018 referitoare la modul de instrumentare a unor dosare aflate pe rolul DNA –

Serviciul Teritorial Ploiești. Comunicarea a fost realizată fiind respectate prevederile dispozițiilor art. 25 alin. 2 din Ghidul privind relația dintre sistemul judiciar și mass-media.

83. Declarațiile publice au vizat aspecte privind activitatea DNA și opinii privind persoanele trimise în judecată sau condamnate în dosarele DNA. La Ploiești au fost instrumentate mai multe cauze în care ....au fost în calitate de martori și inculpați. Într-un dosar, ..a fost trimis în judecată pentru trafic de influență alături de..., pentru luare de mită și abuz în serviciu. Cauza a fost înregistrată la ICCJ prin sentința penală din noiembrie 2016, cei doi fiind condamnați: ..la 8 ani, ..la 5 ani. Dosarul este în apel, cu termen la data 19 februarie 2018. Menționează că în această cauză cererile și excepțiile de camera preliminară, inclusiv cu privire la legalitatea administrării probelor, au fost respinse.

84. Partea reclamată arată faptul că în niciuna din declarațiile publice, în calitate de procuror șef al Direcției Naționale Anticorupție nu a făcut afirmații discriminatoare. Deși se arată că faptele ar fi fost săvârșite de reclamată sub forma discriminării directe și indirecte, dar și prin forma hărțuirii, prin comportament care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv, pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu (fila nr.2 fraza 3 din petiție) nu se indică în raport cu ce persoane ar fi realizat discriminarea și în ce ar consta aceasta.

85. Se arată faptul că nu a folosit în mod peiorativ cuvântul „ inculpați” deoarece conform dispozițiilor art.82 Cod procedură penală, Persoana împotriva căreia s-a pus în mișcare acțiunea penală devine parte în procesul penal și se numește inculpat, termenul fiind utilizat conform prevederilor legale, referindu-se strict la activitatea DNA și la persoanele trimise în judecată sau condamnate în dosarele direcției, prezentând aspectele de fapt, pe un ton neutru, fără a eticheta și a stigmatiza.

86. Raportat la cele cuprinse în sesizare, partea reclamată arată că nu a prejudiciat în nicio modalitate pe nicio persoană, nicio categorie, răspunsurile formulate fiind punctuale, explicite și corecte, detaliind aspectele referitoare la activitatea Direcției Naționale Anticorupție, la competențele instituției și a cauzelor instrumentate precum și la faptul că atacul asupra DNA vine din partea persoanelor care au fost inculpate și condamnate în cauzele instrumentate de către DNA. Faptele de discriminare invocate prin petiție nu au susținere fiind bazate doar pe interpretarea răspunsurilor punctuale pe care le-a oferit la întrebările adresate de presă.

87. Petiția formulată invocă temeuri juridice referitoare la situații de discriminare privind încălcarea demnității umane, dar conținutul petiției are în vedere trimiteri exclusive la categorii de persoane inculpate și condamnate în cauze instrumentate de Direcția Națională Anticorupție.

88. Prin punctul de vedere formulat la data de 26.03.2018, partea reclamată solicită respingerea petiției formulate de către petenții JURINDEX și .... precum și a intervenientei....

89. Referitor la sesizarea formulată de către petentul .... se solicită respingerea acesteia în condițiile în care atât motivele invocate cât și probele existente la dosarul cauzei nu susțin vreo situație de discriminare indirectă a unor anumite persoane.

Se mai invocă excepția tardivității cu privire la completările din data de 12.03.2018. De asemenea petentul nu a făcut dovada calității sale.

90. Cu privire la fondul petiției se arată faptul că susținerile sunt neîntemeiate iar faptele sesizate nu constituie fapte de discriminare. În motivare, petentul justifică discriminarea prin aceea că au fost „blamați și agresați verbal de anumite persoane”, că ar fi „complici și plătiți de cei care atacă justiția ” și că au „abdăcat de la rolul de jurnaliști onești”. Faptul că anumite persoane formulează opinii la adresa articolelor publicate de anumiți jurnaliști sau opinii cu privire la persoana jurnaliștilor nu echivalează cu un act de discriminare comis de procurorul șef al Direcției Naționale Anticorupție, care a folosit termenii prevăzuți în lege și în Codul de procedură penală, atunci când s-a referit la calitatea de inculpat a unor persoane. Potențiala lezare a anumitor valori prin exprimarea unor opinii de către jurnaliști sau alte persoane care fac aprecieri asupra unor evenimente sau asupra unor articole scrise de jurnaliști au remedii prevăzute în legislație și nu constituie acte de discriminare în sensul prevăzut de art. 2 din Ordonanța Guvernului nr.137/2001 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare republicată cu modificările ulterioare.

91. Cu privire la petiția formulată de către petenta ..., partea reclamată arată faptul că nu formulează punct de vedere întrucât petiția acesteia nu face referiri la partea reclamată.

V. Motivele de fapt și de drept

92. În fapt, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra afirmațiilor făcute de către cele două părți reclamate, în conferința de presă susținută la data de 14.02.2018 la sediul DNA, de către Procurorul-șef al DNA, respectiv în cadrul conferinței de presă susținute la data de 15.02.2018 la Palatul Cotroceni, de către Președintele României.

Luând act de plângere, astfel cum este formulată, Colegiul urmează a analiza excepțiile invocate de către părți, excepții analizate de către Colegiul director în ședința de deliberări din data de 16.04.2018. În drept, potrivit dispozițiilor art.63 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor, care prevăd „(1) Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției” Colegiul urmează a se pronunța cu prioritate asupra excepțiilor invocate.

93. Primul aspect s-a referit la solicitarea de disjungere, formulată de către prima parte reclamată. În susținerea punctului său de vedere arată faptul că afirmațiile, subiect al sesizării au fost făcute în zile și în locuri diferite, neexistând o legătură între ele.

Colegiul director decide cu unanimitatea voturilor celor opt membri prezenți, faptul că cele două situații urmează să fie analizate separat, însă se va pronunța o singură hotărâre având în vedere că faptele reclamate au o strânsă legătură între ele (chiar și în situația în care afirmațiile au avut loc la date și în locuri diferite)

94. Colegiul director urmează a analiza excepția lipsei calității procesuale active a primei petente, excepție invocată de către ambele părți reclamate. Referitor la această excepție Colegiul director urmează a aprecia că ar fi vorba de o interpretare mai extinsă, fiind vorba despre interesul general și rolul ziariștilor în societate. **Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, în jurisprudența sa, a admis întotdeauna calitatea procesuală activă a jurnaliștilor/ziariștilor.** În speța de față, petenta este o societate comercială, care deține un site de presă specializată pe domeniul juridic (www.luju.ro) fiind reprezentată de un jurnalist. În fapt, societatea comercială, publicația „Lumea Justiției” și reprezentantul acestora reprezintă o entitate unică. Pentru aceste considerente, cu votul celor opt membri prezenți, Colegiul director urmează a respinge excepția invocată.

95. Referitor la imunitatea Președintelui României, Colegiul director urmează a analiza excepția invocată. Colegiul director reține prevederile Art. 72 alin. 1 din Constituția României care se aplică corelativ Președintelui României, potrivit căruia: „deputații și senatorii nu pot fi trași la răspundere politică pentru voturile sau pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului”, întrucât are ca scop garantarea independenței opiniilor, lipsa răspunderii juridice, prevăzută de articolul 72 din Constituție, constă în interdicția de tragere la răspundere juridică a deputaților și senatorilor pentru voturile sau opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului lor. Interdicția privește actele intrinseci mandatului nu și cele extrinseci exercițiului acestuia, urmărind să apere libertatea de expresie și de decizie a parlamentarului. Ceea ce excede, însă, exercițiului mandatului nu intră sub incidența acestei imunități. Parlamentarul nu este peste lege. Articolul 16 alin. 2 din Constituție prevede că „Nimeni nu este mai presus de lege.”. De aceea, actele parlamentarului ce nu sunt în exercițiul funcției sale pot atrage răspunderea juridică, în astfel de situații aplicându-se dreptul comun, (vezi Drept Parlamentar Românesc, Ioan Muraru, Mihai Constantinescu, Editura All Beck, 2005, pag.331). Având în vedere aceste considerente, Colegiul director constată că afirmațiile domnului... nu reprezintă o opinie politică exprimată în exercitarea mandatului, imunitatea președintelui nefiind extinsă, în cazul faptelor care fac obiectul plângerii deduse soluționării, în ceea ce privește răspunderea contravențională. Pentru aceste considerente va respinge excepția lipsei calității procesuale pasive, excepție invocată de către Administrația Prezidențială, ca nefondată cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință.

96. Referitor la excepția invocată de către cea de a doua parte reclamată potrivit căreia nu ar fi individualizată, identificată ca fiind victimă a discriminării, Colegiul director urmează a

dispune unirea excepției cu fondul în temeiul dispozițiilor art. 63 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor.

97. În drept, în soluționarea prezentei sesizări apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege:

- art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;
- art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;
- art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare O.G. 137/2000).

98. Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportat la aprecierile părților reclamate, obiect al prezentei sesizări. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și în consecință se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

99. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie

- să fie prevăzută de lege (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- să urmărească un scop legitim,
- să fie necesară într-o societate democratică și
- să fie proporțională cu scopul urmărit (Corneliu Bârsan, Convenția europeană a drepturilor omului, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Ingerința să fie prevăzută de lege

100. Prima cerință, cea a existenței unei prevederi legale, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborat cu art. 2 alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Apreciem că ambele texte normative sunt previzibile și accesibile, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

101. Raportat la scopul legitim urmărit prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, inclusiv a persoanelor aflate în cursul unei proceduri judiciare penale.

Protecția demnității unei persoane aflate în cursul unei proceduri judiciare penale în general și a persoanelor inculpate care acuză abuzurile la care au fost supuse în cursul acestei proceduri în special, constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură,
- ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de convingerile acestora astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

102. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

Necesitatea ingerinței

103. Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare „este necesară într-o societate democratică”. În acest demers Colegiul director

analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („pressing social need”).

104. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei „nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.)

105. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margine de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO. (vezi Handyside c. Regatul Unit par. 48 și par. 49).

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare

106. În scopul de a determina dacă afirmațiile celor două părți reclamate, obiect al prezentei sesizări constituie un discurs de ură, Colegiul urmând a examina: obiectivul urmărit de reclamați, conținutul declarațiilor, contextul în care au avut loc, rolul în societate al persoanelor, autori al afirmației.

Obiectivul urmărit de către reclamați

107. Obiectivul urmărit de către reclamați este important: au dorit aceștia să disemineze opinii legate de situația ori convingerile petenților ori s-a urmărit doar informarea publicului asupra unui subiect de interes public (vezi Jersild c. Danemarca). În acest punct Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina a părților reclamate, acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

108. În cazul celei de-a doua părți reclamate, Colegiul apreciază faptul că afirmațiile acesteia au venit în contextul în care publicul dorea să cunoască modul de instrumentare a dosarelor aflate pe rolul DNA în contextul în care au apărut în mass-media o serie de informații legate de instrumentarea defectuoasă a unor dosare penale, respectiv acuze privind săvârșirea unor abuzuri de către organele de urmărire penală. De altfel, Înalta Curte de Casație și Justiție a decis rejudecarea unora dintre dosare în contextul în care persoane cercetate au sesizat instanța de judecată și Inspekția judiciară cu privire la modul de instrumentare. Astfel, la data de 14.02.2018, partea reclamată a susținut o conferință de presă, conferință în cadrul căreia a răspuns întrebărilor jurnaliștilor prezenți.

109. Ulterior, prima parte reclamată a susținut o conferință de presă, la data de 15.02.2018, referitoare la scandalul legat de justiție, mai exact de DNA, în spațiul public „„Bună seara! Avem - oare a câta oară? - un scandal în spațiul public și cred că, de data aceasta, destul de multă lume se așteaptă să-mi expun opinia în această chestiune. Din punctul meu de vedere, lucrurile se pot rezuma la puține cuvinte. Niște penali fac o încercare disperată să atace și să discrediteze Direcția Națională Anticorupție și conducerea acestei direcții”. Ulterior președintele a trecut la informarea presei cu privire la întâlnirea cu premierul și președintele PSD precum și subiectele discutate cu acest prilej. La întrebarea reporterului privind definirea sintagmei de „penali” „Da, asta cu penalii am explicat-o de suficiente ori, nu este cazul să revin”.

110. Colegiul apreciază că afirmațiile făcute nu au avut rolul de a informa publicul fiind folosit un termen cu dublu sens: pe de o parte referitor la pedeapsă „poena”, însă și într-un sens argotic, conferința de presă începând tocmai cu aceste aspecte. În continuare, ca urmare a întrebărilor formulate, președintele a procedat la informare cu privire la aspecte de interes. **În limba română cultă adjectivul „penal” se folosește numai atunci când definește anumite instituții de drept:** dreptul penal, codul penal, procesul penal, faptă penală, sancțiune penală și se referă exclusiv la dispoziții legale care au un caracter represiv, care se referă la infracțiuni și care prevăd sancțiunile aplicabile. Așadar, **adjectivul penal nu se referă niciodată la persoane.** Putem identifica situații în care cuvântul „penal” face trimitere directă la persoane numai în limbajul argotic, acest tip de limbaj fiind nedemn pentru a fi folosit de la înălțimea

funcției prezidențiale. Multiplele sensuri ale termenului „penal” pot fi observate și analizate în „Dictionarul de argou al Limbii Române”. Adjectivul "penal" fiind în sine un adjectiv negativ, nu are la plural regimul adjectivelor pozitive „istet”, „genial” care pot avea prin substantivare plural (ex genialii) dar un plural apreciativ și nu depreciativ cum este penalii. Substantivarea adjectivului "penal" capătă un sens profund peiorativ prin indicarea unei întregi categorii, categorie disprețuită, umilită și stigmatizată.

Contextul în care au fost făcute afirmațiile

111. În mass-media au apărut o serie de informații privind presupusa instrumentare defectuoasă a unor dosare penale de către DNA. De altfel au fost sesizate și instanțele competente cu privire la verificarea legalității măsurilor dispuse.

112. Chiar înaintea desfășurării celor două conferințe de presă, Parchetul ICCJ anunța "Ca urmare a solicitărilor mass-media de a prezenta un punct de vedere în legătură cu relatările jurnalistice referitoare la o serie de aspecte vizând activitatea unor procurori din cadrul Direcției Naționale Anticorupție - Structura Teritorială Ploiești, Biroul de informare și relații publice este abilitat să comunice următoarele: Secția de urmărire penală și criminalistică efectuează cercetări într-o cauză penală constituită ca urmare a înregistrării unei plângeri penale și care vizează aspectele prezentate de către mass-media. Totodată, Inspekția Judiciară – din oficiu și la solicitarea președintelui Consiliului Superior al Magistraturii – face verificări prealabile pentru a stabili dacă există indicii privind săvârșirea vreunei abateri disciplinare cu privire la aceleași aspecte."

113. Acesta ar fi contextul în care cele două părți reclamate au susținut conferințe de presă. În cazul Procurorului șef al DNA, demersul apare ca deplin legitim dorind să clarifice modul în care subordonații săi au instrumentat o serie de dosare.

114. În cazul primei părți reclamate, demersul nu mai are aceeași legitimitate, acuzând „niște penali” care „fac o încercare disperată să discrediteze DNA și conducerea acestei direcții”. Acuzele aduse unora dintre procurorii DNA sunt extrem de grave, Parchetul General urmând a instrumenta sesizările cu care a fost investit. Amestecul președintelului în această chestiune, precum și atributul peiorativ folosit sunt de natură a interfera cu rolul acestuia prevăzut de către Constituție, respectiv acela de mediator.

115. Dacă Procurorul Șef a dat explicații punctuale asupra modului în care au fost instrumentate o serie de cauze aflate pe rolul DNA, Președintele României ar fi trebuit să aibă o atitudine neutră, lăsând instanțele și organele competente să se pronunțe asupra acestor aspecte.

116. În măsura în care președintele și-ar fi exprimat doar încrederea și aprecierea în privința DNA am fi putut aprecia că ne aflăm în sfera de dezbatere publică, fiind rolul său să susțină structurile statului și respectarea legii de către acestea.

117. Ori, conferința de presă a început exact cu „înfierarea” unor „penali care fac o încercare disperată să atace și să discrediteze Direcția Națională Anticorupție”. Dacă afirmațiile acelor persoane se confirmă rămâne în sarcina organelor abilitate, partea reclamată afirmând în mod public prin utilizarea termenului „penal” faptul că cele relatate reprezintă doar un atac la adresa DNA., din partea unor persoane care nu ar fi fost îndreptățite la aceste demersuri. Ori accesul liber la justiție este un drept absolut, care aparține tuturor cetățenilor.

118. Întrebarea firească ar fi dacă aceste aprecieri erau necesare în contextul dezbaterii publice. Astfel, **Colegiul nu poate decât să constate faptul că în prezenta cauză s-a depășit sfera caracterului informativ** care prezintă interes pentru opinia publică aducând atingere demnității persoanelor aflate în proceduri judiciare în general și a persoanelor care acuză existența unor abuzuri, în mod special.

119. Cu siguranță, se prezumă faptul că organele de urmărire penală au o atitudine onestă, în conformitate cu prevederile legale, însă modul de exprimare și folosirea argotului „penal” sunt de natură a ieși din sfera de dezbatere publică.

120. În privința procurorului șef al DNA reacția e oarecum scuzabilă, exprimarea folosită de „festival al inculpaților” nefiind cea mai fericită, însă va fi avut în vedere și contextul în care a fost folosită, constatându-se totuși că se află în limitele liberei exprimări. La întrebările jurnaliștilor aceasta a afirmat „eu nu răspund inculpaților”, „festival al inculpaților”, termeni

folosii la modul general însă cu adresabilitate către anumite persoane și nu tuturor persoanelor aflate în proceduri judiciare.

121. Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cauza Lingens c Austriei a reținut faptul că „Libertatea presei este unul din cele mai eficiente mijloace prin care publicul află și își formează opinii despre ideile și atitudinile conducătorilor politici. În sens larg, libertatea dezbaterii politice este esența conceptului de societate democratică, concept care domină Convenția în întregul său. Limitele criticii acceptabile sunt mai largi cu privire la politicieni decât în raport cu indivizii obișnuți. Spre deosebire de cei din urmă, politicienii trebuie să accepte în mod inevitabil și conștient verificarea strictă a fiecărui cuvânt și faptă, atât din partea jurnaliștilor, cât și a marelui public, și, în consecință, trebuie să dovedească un grad mai mare de toleranță. Indubitabil, articolul 10 paragraful 2 conferă reputației altora - cu alte cuvinte, tuturor persoanelor - dreptul de a fi protejată, iar această protecție include și politicienii, chiar și atunci când aceștia nu acționează în nume propriu; dar, în astfel de cazuri, cerințele acestei protecții trebuie cântărite cu interesele dezbaterii libere a chestiunilor politice. Din argumentația multiplă a Curții rezultă că interferența cu exercițiul libertății de exprimare al dlui Lingens nu a fost „necesară într-o societate democratică... pentru protecția reputației... altora” ; a fost disproporționată în raport cu scopul legitim urmărit. În consecință a apreciat faptul că articolul 10 al Convenției a fost încălcat.

Modul în care au fost făcute afirmațiile

122. Colegiul director urmează a analiza modul în care au fost făcute afirmațiile respective. Afirmațiile și susținerile părților reclamate au avut loc în conferințe de presă, susținute la interval de o zi. În cazul celei de-a doua reclamate afirmațiile au venit ca un răspuns al întrebărilor jurnaliștilor prezenți. În cazul primei părți reclamate, discursul a început întocmai cu acest subiect și cu apelativul penal.

123. În calitatea sa de președinte și de șef al statului așteptările publicului sunt mai mari decât în cazul oricărui alte persoane, fiind vorba de un președinte al tuturor cetățenilor, inclusiv a celor cercetați penal. **Din perspectiva precăderii constituționale, Președintele României este unul dintre principalii formatori de opinie, la nivel național.** Pe de altă parte apelativul „penal” ar fi de natură a insinua persoane apreciate ca vinovate sau cvasi-vinovate de săvârșirea unor fapte penale, fiind de natură a stigmatiza și de a eticheta. Situația Președintelui României este distinctă de orice altă situație în care s-ar putea afla un politician. În calitatea sa, Președinte ocupă cea mai înaltă poziție în stat, afirmațiile sale având impact național, nereprezentând opinia ori poziția unei formațiuni politice. Conform art. 84, lit. a, din Constituție „În timpul mandatului, Președintele României nu poate fi membru al unui partid și nu poate îndeplini nici o altă funcție publică sau privată.” **Practic singura persoană cu care poate fi comparat actualul Președinte al României este fostul Președinte, din perspectiva aplicării O.G. 137/2000. Din perspectivă logico-juridică prezintă relevanță pentru această speță doar jurisprudența C.N.C.D. referitoare la fostul președinte al României. Invocarea jurisprudenței Consiliului alta decât cea referitoare la fostul președinte al României nu este aplicabilă speței.** În cazul său, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a sancționat remarcile făcute cu privire la jurnalista .., prin hotărârea nr. 92/23.05.2007 constatându-se săvârșirea unei fapte de discriminare. Ori, în acel caz remarcile fostului președinte au avut loc într-un cadru privat, acesta purtând o discuție cu soția sa, iar conduita sa culpabilă a făcut ca acele afirmații să devină publice. În cazul de față, afirmațiile Președintelui au venit exact la începutul conferinței de presă, denotând intenția de a înfiera „niște penali (care) fac o încercare disperată să atace și să discrediteze DNA” și de a pune o etichetă care ar putea leza dreptul la demnitate așa cum este el prevăzut de art. 15 din O.G. 137/2000.

124. România este un stat de drept iar prezumția de nevinovăție trebuie să primeze până la o condamnare definitivă din partea instanțelor competente.

125. Contextul în care au fost făcute afirmațiile doamnei .. sunt legate de acuzele unor persoane împotriva unor presupuse abuzuri ale DNA. Pe de altă parte poziția președintelui ar fi trebuit să fie una imparțială, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Justiție fiind sesizat cu privire la aceste abuzuri, Curtea Supremă urmând a se pronunța asupra temeiniciei acestora.

126. Folosirea noțiunii de „penali”, în cazul persoanelor publice care au făcut dezvăluiri prin care reclamau un comportament abuziv denotă părtinire din partea reclamatului. Atât persoanele care ar fi fost supuse abuzurilor DNA cât și procurorii DNA reclamați că ar fi comis fapte de abuz se bucură de prezumția de nevinovăție, numai instanța competentă fiind abilitată să se pronunțe în cazul acestora, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare operând prezumția de nevinovăție.

127. Potrivit art. 80 din Constituție „Președintele României veghează la respectarea Constituției și la buna funcționare a autorităților publice. În acest scop, Președintele exercită funcția de mediere între puterile statului, precum și între stat și societate. Astfel, funcția de președinte comportă responsabilități sporite, respectiv de a veghea la respectarea Constituției”. În acest context prezumția de nevinovăție reprezintă esența statului de drept, recunoscută de Constituție (art. 23, alin.11) și de către tratatele, convențiile internaționale, pe care România și le-a asumat. În sistemul Convenției Europene a Drepturilor Omului (C.E.D.O, prezumția de nevinovăție are o reglementare identică celei din Carta europeană, fiind inclus în articolul șase, care reglementează dreptul la un proces echitabil, art. 6 alin. (2) Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.. Principiul prezumției de nevinovăție este consacrat și în Codul de procedură penală care în art.52 prevede că „orice persoană este considerată nevinovată până la stabilirea vinovăției sale printr-o hotărâre penală definitivă”.

128. Prezumția de nevinovăție este o prezumție relativă, cu un regim juridic special care, desi poate fi dovedita prin orice mijloace de proba, nu poate fi rasturnata decat printr-o hotarare penala de condamnare, ramasa definitiva. (Radu Chirita, Dreptul la un proces echitabil, Ed. Universul Juridic, pag 290), prezumția de nevinovăție fiind incidentă atât în faza urmăririi penale cât și în faza judecării.

129. Autoritățile pot informa publicul cu privire la anchetele penale în curs însă această informare trebuie să țină seama de respectarea prezumției de nevinovăție. Articolul 6 paragraful 2 nu poate fi invocat cu scopul de a opri autoritățile din activitatea de informare publică cu privire la anchetele penale în curs atât timp cât aceasta informare este efectuată cu toată grija și rezerva necesară pentru a nu încălca prezumția de nevinovăție și în conformitate cu prevederile Rec(2003)13 a Comitetului de Miniștri a Consiliului Europei.

130. Referitor la terminologia folosită, doctrina a apreciat că autoritățile nu pot, în declarațiile publice, să folosească orice tip de vocabular, alegerea termenilor fiind esențială pentru protejarea garanțiilor în materie penală. Singurul reprezentant care poate în anumite condiții să folosească un limbaj mai larg pentru a evidenția existența probelor suficiente de la dosarul cauzei este procurorul, celălalte oficialități nebeneficiind de o astfel de libertate de exprimare. Corneliu Barsan, Convenția europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, volumul 1, Ed. ALLBeck, pag. 544.

131. Referitor la prezenta cauză Colegiul director s-a raportat la aceste prevederi, ținând cont de calitatea celei de a doua reclamate. În acest sens hotărârea CEDO în cauza *Allenet de Ribemont c. Franța*, 10 februarie 1995, 15175/89, își găsește pe deplin aplicabilitatea, apreciindu-se că a existat o violare a art. 6 paragraful 2. Curtea a considerat că o atingere a prezumției de nevinovăție poate să provină nu numai de la un judecător, ci și de la alte autorități publice. În speță, în cursul unei conferințe de presă, după arestarea reclamantului, înalți oficiali ai ministerului de interne francez au exprimat, fără niciun fel de rezervă sau precauție, ideea după care reclamantul era implicat într-un asasinat. Aceasta constituie o declarație de culpabilitate care, pe de o parte, incită publicul să creadă că este reală, și, pe de altă parte, a fost de natură a afecta stabilirea faptelor de către judecătorul competent. De aceea, art. 6 § 2 a fost violat. Curtea a ținut cont și de momentul la care au fost făcute declarațiile respective și anume în cadrul unei conferințe de presă privind bugetul poliției (para 10).

132. În cauza *Butkevicius c. Lituania* 26 martie 2002, reclamantul, fost ministru al Apărării, a susținut faptul că anumite declarații ale procurorului general și al președintelui Parlamentului în cursul unor întâlniri cu reprezentanți ai presei naționale au fost de natură a încălca prezumția de nevinovăție în cadrul procedurilor instituite împotriva sa, în cursul anului 2007, pentru tentativă de escrocherie. Instanța europeană a decis că, reclamantul era o figură politică de prim plan, astfel încât procurorul general și președintele parlamentului aveau obligația să

informeze publicul cu privire la învinuirile aduse însă nu a primit argumentul guvernului în sensul utilizării vocabularului pe care îl doreau, fără nici o restricție. De asemenea relevant a fost și momentul declarațiilor făcute fiind important ca la un stadiu incipient al anchetei să nu fie formulate declarații publice care ar putea fi interpretate în sensul considerării unor înalți funcționari vinovați de săvârșirea unor fapte penale. Curtea a ajuns la concluzia că, fiind vorba despre declarații ale unui înalt reprezentant al statului, cu privire la culpabilitatea reclamantului, ele a avut ca efect incitarea publicului la a crede că este vinovat, prejudiciind astfel aprecierile care urmau a fi făcute de autoritățile judiciare competente. (Corneliu Barsan, Convenția europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, volumul 1, Ed. ALLBeck, pag. 544)

133. Se mai reține faptul că prezintă o importanță deosebită alegerea termenilor prin care agenții ai statului formulează declarații înainte ca o persoană să fie judecată și recunoscută vinovată de săvârșirea unor infracțiuni. Ceea ce interesează în aplicarea dispozițiilor sale este sensul real și nu forma literală. (Corneliu Barsan, Convenția europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, volumul 1, Ed. ALLBeck, pag. 544, 546). Curtea europeană a ținut cont și de folosirea termenilor peiorativi cât și verbul utilizat. „instigatorul și acolitul său” în cauza *Allenet de Ribemont c. Franța* (para. 10) ori „corupt și care dorește să treacă drept victimă” *Butkevicius c. Lituaniei* (para 30).

134. Prin trecerea cu vederea a afirmațiilor președintelului s-ar perpetua practica instituită anterior anilor 90, practică potrivit căreia achitarea inculpaților era destul de rară, punerea sub acuzare de către procuror echivalând deja cu o condamnare.

135. De altfel Președintele României a mai folosit termenul și anterior precizând „Da, asta cu penalii am explicat-o de suficiente ori, nu este cazul să revin”.

Rolul în societate a persoanelor, autori ai afirmațiilor

136. **Din perspectiva analizei limitelor libertății de exprimare, rolul, poziția autorului declarației supusă controlului este determinantă.** În cazul de față analizăm declarația unei persoane care ocupă cea mai înaltă funcție de demnitate din stat, cea de președinte. Acest rol al reclamantului are importanță din perspectiva caracterului fundamental jocului liber al dezbaterii politice într-o societate democratică.

137. Libertatea de exprimare este prețioasă pentru orice persoană dar în mod deosebit are un caracter indispensabil pentru persoanele alese în funcții de demnitate publică, pentru partidele politice și pentru membrii acestora, deoarece ei reprezintă pe ce care le dau votul, răspund preocupărilor acestora și le apără interesele (a se vedea Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentată și adnotată, vol. I, pag. 750, pct. 66). Îngerința în limitele libertății de exprimare a unei persoane aflate în funcție de demnitate publică impune o aplicare strictă din partea statului.

138. Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se ”hrănește” din libertatea de exprimare”. (ibidem, pct. 66). Marginea de apreciere a statelor este semnificativ redusă (îngustă) atunci când autorul declarației este un politician, persoană în funcție de demnitate publică.

139. Totuși, este esențial pentru politicieni ca atunci când se exprimă în public să evite comentarii care pot răspândi și conduce la creșterea intoleranței (*Feret c. Belgia* no. 1561/07 din 16 iul. 2009).

Concluzii

140. Colegiul director, reiterează faptul că, libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De

asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.

141. Apreciem că, în speța de față se impune interferența statului în limitarea libertății de exprimare, partea reclamată urmărind înlăturarea persoanelor care au reclamat potențiale abuzuri fiind numiți „penali”, fiind încălcată prezumția de nevinovăție și dreptul la demnitate.

142. Trebuie avute în vedere stereotipurile, atât cele pozitive, cât și cele negative, atât de către societate în general cât și de politicieni, rolul acestora fiind deosebit de important în formarea unei societăți care își respectă toți semenii săi, fără nici un fel de deosebire.

143. Având în vedere aspectele de mai sus precum și petiția dată, Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării trebuie să analizeze în ce măsură afirmațiile părților reclamate au o natură discriminatorie, astfel cum este prevăzut în art. 2 alin.1 al O.G. nr.137/2000 republicată.

144. Potrivit art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist - șovină, de instigare la ură rasială sau națională ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”.

145. Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ratificată de România prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, prevede în art.10 că: “orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare” și precizează în mod expres limitele acestui drept în alineatul 2 al aceluiași articol: “exercitarea acestor libertăți, (n.n. libertatea de exprimare, de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei) ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru (...) protecția reputației sau a drepturilor altora.”

146. Colegiul director hotărăște faptul că afirmațiile primei părți reclamate au un caracter discriminatoriu, potrivit art. 2 alin. 1 coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, constatând astfel săvârșirea unei fapte de discriminare.

147. Raportat la fapta de discriminare constatată, Colegiul director dispune, cu cinci voturi pentru și patru voturi împotriva sancționarea cu amendă contravențională în cuantum de 2000 lei a primei părți reclamate.

148. Referitor la cea de a doua parte reclamată, Colegiul director constată, cu unanimitate de voturi, că nu s-au depășit limitele libertății de exprimare, recomandând să se evite pe viitor exprimări care ar putea aduce atingere demnității persoanelor.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20. alin.2, din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Referitor la solicitarea de disjungere, formulată de către prima parte reclamată, cele două situații vor fi analizate separat însă se va pronunța o singură hotărâre (unanimitate de voturi)
2. Respingerea excepției lipsei calității procesuale active a primei petente. (unanimitate de voturi)
3. Constată faptul că în speța de față nu operează imunitatea Președintelului României (unanimitate de voturi)
4. Constatarea existenței unui tratament diferențiat, discriminatoriu, reținut în sarcina primei părți reclamate, potrivit art. 2 alin. 1 și precum și al art. 15 din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată (cinci voturi pentru și patru voturi împotriva),
5. Sancționarea reclamatului cu amendă contravențională în valoare de 1000 lei, pentru faptele prevăzute la art. 2 alin. 1 și al art. 15 ale O.G. 137/2000, republicată, conform art. 26 alin. 1 al **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cinci voturi pentru, patru voturi împotriva);
6. Referitor la cea de a doua parte reclamată, constată faptul că nu sunt îndeplinite condițiile pentru constatarea existenței unei fapte de discriminare.
7. O copie a hotărârii se va comunica părților

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

Amenda se va achita la Direcția de Impozite și Taxe a Municipiului București, conform OG nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor. Contravenientul este obligat să trimită dova plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar).

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BERTZI THEODORA – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

SANDU VERONICA TATIANA – Membru

Data redactării: 23.05.2018

M/R – C.J./R.B.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

Opinie separată formulată de Asztalos Csaba Ferenc

1. În dezacord cu soluția adoptată, cu majoritate de voturi, în dosarul 98/2018 conexat cu dosarul 29/2018 și 41/2018, considerăm că declarația președintelui statului se încadrează în limitele libertății de exprimare, având în vedere: obiectivul urmărit de reclamat, conținutul declarațiilor, contextul în care au avut loc și rolul în societate a persoanei, autor al afirmațiilor.

Aspecte introductive:

2. Apreciem că prezenta opinie separată se impune a fi învederată implicit din motive „de oportunitate” și „de legitimitate”.

3. Astfel, considerăm că argumentarea și prezentarea unei opinii separate în prezenta speță, care să reflecte optica de analiză tehnico-juridică și soluția propusă de către autorul acesteia, la care achiesează și ceilalți membri ai Colegiului director care formează minoritatea în contradicție cu soluția adoptată, se impune *a fortiori* ca oportună având în vedere efectele generate în societate și maniera critică, pe alocuri belicoasă, în care această soluție a fost interpretată și comentată de către o parte a

opinie publice, de natură a atribui ambiguitate caracterului strict juridic al soluției majoritare în cauză.

4. Opinia separată în speță nu are menirea de a combate procedural soluția majorității, cu atât mai puțin sub efectul (urmărit sau acceptat) al certificării criticilor și suspiciunilor emenate de la o parte a opiniei publice în sensul „partizanatului politic”, sub consecința privării soluției majoritare de raționamente juridice.

5. Sub același raționament logic, învederăm că prezenta opinie separată nu trebuie să excedeze cadrului *stricto sensu* juridic și procedural, pe considerentele opiniei separate neputându-se camufla astfel de critici și nici construi ulterioare atitudine adversative și, mai grav, sedițioase la adresa autorității administrativ-jurisdicționale **per ansamblu**.

6. Opinia separată a membrului Colegiului director al CNCD derivă din administrarea „principiului colegialității” izvorât din dispozițiile art. 23, alin. (1) din O.G. nr. 137/2000, un astfel de demers reprezentând emanația facultății colegiale și deliberative a unui „colegiu jurisdicțional”.

7. Materializarea unui atare demers vine să asigure tripla exigență (administrativ-jurisdicțională) constând în: independența membrului; manifestarea capacității intelectuale și profesionale; manifestarea conștiinței intim-profesionale.

8. Faptul în sine că procedura derulată în fața CNCD se poate finaliza prin obținerea unei soluții în urma deliberărilor colegiale, căreia i se pot anexa, antagonic, opiniile separate ale membrilor care nu împărtășesc opinia majoritară (opiniile care au rolul nu doar de a emite opțiunea deliberativă a autorilor, dar inclusiv de a expune în paralel opticele diferite de analiză juridică în cadrul procedurii jurisdicționale, circumscrise capacității intelectuale și profesionale, respectiv conștiinței intim-profesionale ale membrilor, astfel încât să permită adresanților și jurisdicției judiciare de control analiza per a comparatio a obiectului cauzei), este de natură a confirma independența funcțională a organului administrativ-jurisdicțional.

9. Prin urmare, apreciem că toate aceste considerente sunt de natură a releva atât oportunitatea, cât și legitimitatea opiniei separate în cauză, contribuind, în final, pe lângă confirmarea suportului (mixt lato sensu) colegial și deliberativ care stă la baza independenței funcționale generale a instituției, la crearea unui cadru exhaustiv de analiză comparativă și control judecătoresc competent.

Aspecte „de fond”:

10. Pe fond, opinia separată în speță este exprimată cu privire la dispozitivul actului administrativ-jurisdicțional al Consiliului prin care se hotărăște faptul că „utilizarea termenului ‘penali’ de către președintele României, .. Iohannis, reprezintă discriminare și încalcă dreptul la demnitate a persoanelor care se află în procedură judiciară fără a fi condamnați, potrivit art. 2, alin. 1, și art 15. din O.G. 137/2000, republicată”.

11. Cum corect s-a reținut la pct. 98 din opinia majoritară, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate a persoanei, interzicerea discriminării, în contextul obiectului prezentei spețe. Potrivit jurisprudenței CEDO, pentru a fi primită o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie:

- să fie prevăzută de lege (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- să urmărească un scop legitim,
- să fie necesară într-o societate democratică și
- să fie proporțională cu scopul urmărit (Corneliu Bârsan, Convenția europeană a drepturilor omului, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

12. Primele două condiții au fost analizate în opinia majoritară la pct. 100-103, analiză la care achiesează și opinia minoritară. **Diferența de opinii se prezintă în analiza ultimelor două condiții: ingerința să fie necesară într-o societate democratică și proporțională cu scopul urmărit.**

13. În privința necesității ingerinței în exercitarea dreptului la liberă exprimare, analizăm: contextul în care s-au realizat declarațiile, conținutul acestora, obiectivul urmărit de reclamat prin declarațiile în cauză și rolul în societate a persoanei, autor al declarației.

Contextul în care s-au realizat declarațiile

14. Sumarizând aspectele prezentate în fapt, se reține că petenta a sesizat Consiliul cu privire la afirmațiile președintelui României, dl. .. .. Iohannis, oferite în cadrul conferinței de presă din data de 15.02.2018.

15. Afirmațiile împricinate sunt: „Niște penali fac o încercare disperată să atace și să discrediteze DNA și conducerea acestei direcții. Această încercare este una jalnică și neconvingătoare, iar opinia mea despre munca DNA o cunoașteți, dar îmi face plăcere să o repet. După părerea mea DNA și conducerea fac o treabă foarte bună, iar această încercare de atac din partea unor penali e de natură să-mi confirme că DNA face o treabă bună.”

16. Cea ce se reclamă în speță este utilizarea în context a termenului „penali”, care, în opinia petentei și potrivit soluției majoritare a Consiliului, ar intra sub incidența dispozițiilor art. 2, alin. (1) și art. 15. din O.G. 137/2000, republicată.

17. În opinia noastră, pentru a se putea stabili în speță dedusă soluționării incidența dispozițiilor art. 2, alin. (1) și art. 15. din O.G. 137/2000, republicată, este necesară, având în vedere particularitatea faptei (afirmații cuprinzând conotativ termeni echivoci), administrarea în cauză a unei duble analize (corelative), diferite în raport cu natura sa: una lingvistică (literală, cognitiv-discursivă și semantică), iar alta tehnico-juridică.

18. Astfel, examinarea încadrării afirmației în ipotezele juridice ale dispozițiilor legale precizate impune, într-o primă fază, analiza lingvistică a textului care cuprinde afirmația suspectată de conotație discriminatorie.

19. Prima etapă a acestui tip de analiză o vizează pe cea literală, care are menirea de a extrage înțelesul exact al afirmației împricinate. În plus, analiza literală se cere a se realiza în contextul întregii declarații oferite în cadrul conferinței de presă din data de 15.02.2018.

20. În considerarea declarației integrale, supuse modului de analiză anunțat, se desprinde înțelesul că aceasta a fost produsă într-un cadru jurnalistic lato sensu, respectiv în contextul organizării unei conferințe de presă prin intermediul căreia președintele României a urmărit să informeze publicul larg cu privire la temele care au făcut obiectul întâlnirii din respectiva zi dintre acesta și prim-ministrul României, dar și președintele Camerei Deputaților, întâlnire menită să definească "cadru colaborării instituționale între președinte și noul guvern".

21. În acest context, una dintre declarațiile de presă oferite de către președintele României viza subiectul punctual, care făcuse anterior obiectul întâlnirii precizate, privind nemulțumirea și îngrijorarea relativ la noul scandal public constând în acuzațiile aduse de către anumite persoane cu statut de inculpat la adresa justiției, în speță la adresa DNA și a reprezentanților acestei instituții.

Cu această ocazie, președintele României produce afirmația reclamată a reprezenta discriminare.

Reținem, că președintele României se pronunță asupra unui subiect de interes public, modalitatea de funcționare a DNA. Declarațiile în cauză sunt opinii politice în sens larg

Conținutul declarațiilor

22. Din analiza literală și contextuală a acestei afirmații, se înțelege, concludiv, că președintele României tinde să prezinte critic, cu îngrijorarea sui-generis rolului constituțional de „gardian” al bunei funcționări a autorităților publice, acuzațiile aduse de către anumite persoane (pe care le numește „penali”) Direcției Naționale Anticorupție și conducerii acesteia, de natură a afecta buna funcționare a acestei instituții și de a compromite încrederea justițiabililor, a publicului larg, în sistemul de justiție național, pe care această structură îl reprezintă.

23. Din analiza cognitiv-discursivă a textului care include afirmația împincinată, analiză care are rolul de a detașa părțile de propoziție sau frază cele mai semnificative (stâlpii pe care se sprijină construcția întregii declarații: „*Această încercare este una jalnică și neconvingătoare, iar opinia mea despre munca DNA o cunoașteți, dar îmi face plăcere să o repet. După părerea mea DNA și conducerea fac o treabă foarte bună, iar această încercare de atac din partea unor penali e de natură să-mi confirme că DNA face o treabă bună*”), pentru a putea stabili dacă mesajul ajuns la receptori coincide cu intenția emitentului-autor, rezultă că scopul expres avut de președintele României la oferirea declarației era acela de a evidenția latura pozitivă a acitivității DNA în contextul rolului de asigurare a bunei funcționări a acestei instituții.

24. Mesajul acurat al declarației reclamate nu reflectă atât intenția autorului de a-i ofensa și denigra pe cei care realizează „încercarea de atac” (indiferent de statutul lor) la adresa DNA, cât voința acestuia de a sublinia activitatea bună, tenace și realizările pozitive ale acestei structuri la nivel de urmărire penală a infracțiunilor de corupție, asimilate etc., realizări care s-ar confirma ipso facto (prin chiar faptul constând în reacțiile adversative ale celor care fac obiectul activităților DNA).

25. Iar mesajul urmărit prin oferirea declarației are acoperire legitimă, circumscrisă dublei semnificații a rolului constituțional al președintelui (izvorât din dispozițiile art. 80, alin. 2 din Constituție), atât sub aspectul monitorizării și ocrotirii bunei funcționări a autorităților publice, cât și al garantării încrederii societății în instituțiile statului, cu atât mai mult în cele care definesc „statul de drept”.

26. Ceea ce reclamă petenta (și se decide prin soluția majoritară) ca reprezentând discriminare este utilizarea termenului „penali” în construirea afirmației amintite.

27. Cu privire la acest aspect, se impune administrarea unei analize semantice, de natură a releva semnificația termenului în discuție și sensul acestuia în construcția declarației per ansamblu.

28. Potrivit Dicționarului Explicativ al Limbii Române, termenul „penal” semnifică: „PENÁL, -Ă, penali, -e, adj. Referitor la infracțiuni și la urmărirea și pedepsirea infractorilor. ◇ Drept penal (și substantivat, n.) = ramură a științei dreptului care studiază normele juridice cu caracter represiv. Cod penal = ansamblul principalelor norme juridice care definesc infracțiunile și stabilesc sancțiunile lor. Proces penal sau acțiune penală = acțiune în justiție pornită împotriva unui infractor cu scopul de a obține pedepsirea lui potrivit legilor în vigoare. Fapt penal = infracțiune. Sancțiune penală = pedeapsă prevăzută de Codul penal. Clauză penală = clauză prin care părțile dintr-un contract convin ca, în caz de neexecutare, debitorul să-i dea creditorului un anumit lucru (de obicei o anumită sumă de bani). – Din lat. poenalis, fr. pénal.”

29. Astfel cum rezultă din definiția termenului „penal”, acesta are valoarea morfologică flexibilă a adjectivului variabil, care deține rolul de a determina substantive comune simple, cărora le atribuie însușirea unui domeniu sui-generis (juridic), de natura materiilor juridice (Drept penal; Cod penal); instituțiilor juridice (răspunderea

penală - sancțiune penală/pedepsirea infractorilor); acțiunilor/procedurilor juridice (urmărire penală; acțiune penală); faptelor juridice (infracțiuni-fapte penale).

30. Așadar, termenul „penal” nu deține, în morfologia limbii române, valoarea substantivului (cu relevanță în speță) comun simplu: inculpat, respectiv infractor, astfel încât să se poată desprinde de plano înțelesul că sensul termenului în discuție este acela al inculpatului sau, după caz, al infractorului.

31. În urma analizei de tip semnatic a afirmației, circumstanțiat intenției autorului cu privire la utilizarea și adresarea termenului „penal” (adresantul identificat excede substantivelor comune simple pe care le determină stricto sensu adjectivul „penal”: materii, instituții, acțiuni și fapte, laolaltă de natură juridică), se poate concluziona că termenul în discuție este utilizat inadecvat sub rigoare sintactică și morfologică (adresantul termenului ar fi persoana, ca subiect activ al faptei penale – „persoană penală”).

32. Din această perspectivă analitică, s-ar putea ajunge la concluzia că însăși împrejurarea constând în utilizarea inadecvată a termenului „penali” în contextul declarației, sub efectul denaturării semanticii acestuia și persistării echivocului asupra sensului dat de către autor, este de natură a evita plasarea afirmației sub incidența dispozițiilor art. 2, alin. (1) și art. 15. din O.G. 137/2000, republicată.

Obiectivul urmărit de reclamat prin declarațiile în cauză

33. Pe de altă parte, apreciem că analiza exhaustivă a speței impune cautarea sensului termenului „penali” în contextul declarației, corelativ intenției autorului și raportat, in extenso, la frecvența cu care acest termen obișnuiește să fie utilizat în diverse medii sociale (politică, media, publicul larg).

34. Astfel, se observă faptul că, în prezent, termenul „penal” este utilizat în mod frecvent în limbajul convențional, denaturând semantica termenului, sub intenția de a semnaliza aspectele ilicite legate de însăși persoana adresantului.

35. Din acest punct de vedere, pentru a putea analiza juridic fapta sub potențialitatea plasării acesteia în ipotezele legii antidiscriminare, este necesar a se cauta sensul urmărit de către președintele României prin utilizarea termenului „penali”, astfel încât să se poată stabili cu exactitate, dincolo de orice dubiu, că acesta a intenționat încălcarea dreptului procesual la prezumția de nevinovăție, respectiv a dreptului la demnitate a persoanelor adresante.

36. Întrucât afirmația reclamată nu este de natură a lămuri per se, în urma unei analize decontextualizate (în genere neindicată în cazul analizelor de specialitate), este necesar a se reveni asupra analizei în context a afirmației împincinate.

37. În acest mod, vom observa faptul că autorul afirmației, continuând sistematic expunerea firului logico-rațional al mesajului pe care intenționa să-l transmită publicului larg cu privire la subiectul tematic vizând nemulțumirea și îngrijorarea relativ la noul scandal public constând în acuzațiile aduse de către anumite persoane la adresa justiției, în speță la adresa DNA, precizează expressis-verbis, ulterior solicitării din partea presei a unor explicații cu privire la sensul termenului utilizat, că „Justitia, dupa cum probabil va amintiti, se infaptuieste in sala de judecata. In aceasta situatie, nu ma vad chemat sa mediez intre DNA si persoane inculpate, nici nu este nevoie. In aceasta speta, judecatorii isi vor spune cuvantul, dupa care vom afla concluziile.”

38. Din interpretarea literală, logică și sistematică a întregii declarații, se poate extrage înțelesul că, potrivit explicațiilor explicite sau implicite, sensul oferit de către autor termenului „penali” este acela de „**persoane inculpate**”.

39. Determinând acest aspect, se cere a se stabili dacă prin utilizarea termenului „penali”, în sensul de „persoane inculpate”, autorul intenționează să afecteze

prezumția de nevinovăție, respectiv să lezeze demnitatea acestor persoane, pe criteriul apartenenței la această categorie, astfel încât să fie atrasă incidența dispozițiilor legale amintite.

40. Or, dezlegarea acestei chestiuni o oferă chiar hotărârea CNCD în cauză, adoptată cu unanimitate, adecvat căreia utilizarea în context a termenului „inculpați” (și sintagme derivate) de către celălalt acuzat de discriminare, procurorul șef al DNA – Laura Codruța .., nu reprezintă discriminare, sub aspectul dispozițiilor art. 2, alin. (1) și art. 15. din O.G. 137/2000, republicată.

41. Mai mult decât atât, cu privire la prezumția de nevinovăție, în cadrul declarației extinse președintele României se exprimă aprobativ cu privire la acest drept, atunci când, la precizarea unuia dintre jurnaliștii prezenți la conferința de presă cu privire la beneficierea persoanelor în discuție de prezumția de nevinovăție, președintele confirmă recunoașterea acestui drept procesual prin expresia: „Așa este.”

42. Prin urmare, pentru rațiuni de similaritate factuală și consecvență logico-juridică, apreciem că soluția majorității cu privire la fapta președintelui României constând în utilizarea termenului „penali” în sensul de „persoane inculpate” (și reținându-se că, semantic, termenul „penal” nu definește „persoana infractor”) trebuia să concorde, în lumina aceluiași motive de fapt și de drept, cu soluția adoptată de către Colegiul director în cazul faptei procurorului șef al DNA.

43. În fine, lucrurile se simplifică în cazul în care sensul termenului „penali” ar viza doar persoanele condamnate definitiv („infractorii”), reținându-se că autorul viza exclusiv aceste persoane, întrucât față de acestea prezumția de nevinovăție nu mai operează ulterior condamnării definitive, iar aspectul lezării demnității acestor persoane va căpăta, pentru aceleași motive și aceeași rațiune logico-juridică, o soluție identică celei oferite în cazul persoanelor inculpate (dacă utilizarea în context a termenului „penali” în sensul de inculpați nu lezează demnitatea acestora, atunci nici sensul de condamnați nu poate afecta acest drept al persoanelor condamnate).

44. În completarea analizei lingvistice anterioare, precum și în completarea argumentelor Colegiului director în sensul neincidentei dispozițiilor legale precizate în cazul utilizării în context a termenului „inculpați” (și sintagme derivate), fie și sub jargonul „penali”, vom aplica speței o analiză tehnico-juridică, după cum urmează.

45. Soluționarea prezentei pricini presupune dezlegarea divergenței de proporționalitate iscată între, pe de o parte, dreptul la demnitate personală, corelativ inclusiv criteriului apartenenței la categoria persoanelor inculpate (sau condamnate), reglementat prin dispozițiile art. 15 din O.G. nr. 137/2000R, iar pe de altă parte dreptul la libertatea de exprimare în raport cu principiul nediscriminării, statuat prin dispozițiile art. 2, alin. (8) din același act normativ.

46. Din interpretarea dispozițiilor celor două articole de lege, rezultă că, prin dispozițiile art. 15 din ordonanță, legiuitorul a urmărit ca, sub obiectivului protejării dreptului la demnitate personală, să sancționeze acel comportament manifestat în public, care are ca scop sau vizează atingerea demnității sau crearea unei atmosfere ostile, degradante, ofensatoare a unei persoane, grup sau comunități, în legătură cu diferite „criterii”.

47. Sintagma „acel comportament” se va interpreta în strânsă coroborare cu norma ordonanței care are valoarea principiului care stă la baza interpretării și aplicării actului normativ în cauză (art. 2, alin. 8 din O.G. nr. 137/2000), potrivit căruia - dispozițiile ordonanței **nu pot fi interpretate** în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație.

- 48.** Așadar, în baza dispozițiilor O.G. nr. 137/2000R, legiuitorul permite sancționarea doar a acelor comportamente publice care presupun un abuz de liberă exprimare, opinie și informare.
- 49.** Pentru ca acele comportamente sancționabile potrivit dispozițiilor art. 15 din O.G. nr. 137/2000R să fie scoase de sub protecția normei imperative a art. 2, alin. (8) din același act normativ, trebuie îndeplinită particularitatea juridică constând în intenția lezării demnității.
- 50.** Din conținutul dispozițiilor art. 15 din O.G. nr. 137/2000R rezultă înțelesul că intenția, exprimată explicit prin sintagma „are ca scop sau vizează”, reprezintă o caracteristică a textului de lege în speță.
- 51.** Doar sub condiția acestei particularități - intenția de a leza demnitatea personală, prin opinii, poate fi atrasă incidența dispozițiilor art. 15 din O.G. nr. 137/2000R, în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație.
- 52.** Aplicarea principiului neîngrădirii libertății de exprimare presupune protejarea doar a acelor opinii prin care nu se intenționează, direct sau indirect, lezarea demnității umane, în legătură cu anumite „criterii”.
- 53.** Per a contrario, în măsura în care, prin intermediul opiniilor exprimate se urmărește/intenționează lezarea demnității sau crearea cadrului ostil și ofensator, acestea rămân fără protecția principiului în cauză și intră sub incidența normei generatoare de răspundere juridică contravențională (art. 15 din O.G. nr. 137/2000).
- 54.** Prin urmare, în ideea protejării dreptului la demnitate, dispozițiile art. 15 din O.G. nr. 137/2000 permit, adecvat regulii de interpretare și aplicare a acestei ordonanțe, instituită prin dispozițiile art. 2, alin. (8) din același act normativ, declanșarea angajării răspunderii juridice doar în raport cu acele opinii prin care se intenționează lezarea dreptului la demnitate sau crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare, în legătură cu anumite criterii.
- 55.** Cerința intenției pentru încadrarea faptei în aria de aplicare a dispozițiilor art. 15 din O.G. nr. 137/2000 rezultă și din jurisprudența națională (ex. Sentința Civilă nr. 3977/11.12.2013, pronunțată de Curtea de București, rămasă definitivă și irevocabilă prin Decizia ÎCCJ nr. 672/18.02.2015).
- 56.** Din această perspectivă analitică se poate fixa în mod corect raportul de corespondență proporțională dintre, pe de o parte, dreptul la demnitate, concretizat în speță prin ocrotirea demnității persoanelor inculpate (și, in extenso, condamnate), și, pe de altă parte, dreptul la liberă exprimare, descris prin dreptul autorului declarației reclamate de a-și exprima opinia în scopul strict de a evidenția latura pozitivă a acitivității DNA în contextul rolului de asigurare a bunei funcționări a acestei instituții.
- 57.** Reiterăm că mesajul exact și corect, extras din analiza de specialitate anterior expusă, nu reflectă atât intenția autorului de a ofensa și a denigra persoanele inculpate, numite convențional „penali”, cât voința acestuia de a sublinia activitatea bună a DNA și de a se poziționa în mod legitim în sprijinul sistemului de justiție, atât sub aspectul monitorizării și ocrotirii bunei funcționări a autorității publice din domeniul justiției, cât și al garantării încrederii societății în sistemul de justiție național și, in genere, în „statul de drept”.
- 58.** Rolul președintelui rezultat din dispozițiile constituționale se poate concretiza chiar prin poziții „de principiu” solidare cu instituțiile per se (exceptând persoane, față de care pot interveni aprecieri subiective), chiar aparent opozante și disonante criticilor, dacă acestea urmăresc nu să încalce drepturi și libertăți fundamentale, ci, precum în speță, să combată afectarea bunei funcționări a instituțiilor sistemului de justiție și a încrederii în statul de drept.

59. Sub acest aspect, precizăm că libertatea de exprimare, așa cum este consacrată prin dispozițiile art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, respectiv prin dispozițiile art. 30 din Constituția României, reprezintă unul dintre drepturile fundamentale esențiale într-o societate democratică bazată pe pluralism, toleranță și receptivitate.

60. Libertatea de exprimare subsumează inclusiv ideile și opiniile care indignează, frapează sau tulbură societatea ori o frântură a sa. Această componentă a libertății de exprimare are la bază principiile pluralismului, concesivității și spiritului de receptivitate fără de care o societate democratică este văduvită de substanță.

61. Simplul fapt de a produce o afirmație prin care **președintele României urmărește, în esență, să consolideze buna funcționare a unei instituții a sistemului de justiție și să combată compromiterea încrederii în acest sistem, vital pentru o democrație (în consolidare, precum cea a României), fără a intenționa lezarea prezumției de nevinovăție sau a demnității criticilor, cu atât mai puțin a face apel, direct sau indirect, la intoleranță față de aceștia, nu ar putea trece drept un “discurs de ură”, element esențial ce trebuie avut în vedere la sancționarea libertății de exprimare.**

62. Altminteri, s-ar reține o restrângere nerezonabilă a libertății de exprimare, respectiv a dreptului persoanei de a-și exprima opiniile cu privire la anumite circumstanțe de fapt și, contextualizat unui demers jurnalistic, o privațiune a publicului de a fi informat obiectiv și de a intra în posesia ideilor și opțiunilor, cu atât mai mult a actorilor politici/factorilor decidenți.

63. În acest sens, opinăm că dispozițiile art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului nu permit restrângeri ale libertății de exprimare în cazul discursului politic sau al celui care privește chestiuni de interes general (precum se prezintă indubitabil în cauză: îngrijorarea specifică rolului constituțional de „gardian” al bunei funcționări a autorităților publice în legătură cu acuzațiile aduse de către anumite persoane, acuzații neconfirmate de către autoritățile competente).

64. Din această perspectivă de analiză juridică, dublată de cea lingvistică, considerăm că, în speță, se răspunde, grosso modo, regulii de corespondență proporțională impusă raportului dintre libertatea de exprimare și prezumția de nevinovăție, respectiv demnitatea persoanelor inculpate (in genere), astfel încât să nu fie atrasă incidența dispozițiilor art. 2, alin. (1) și art. 15. din O.G. 137/2000R, sub consecința antrenării răspunderii juridice contravenționale față de autorul afirmațiilor în cauză, președintele României.

65. De altfel, lipsa caracterului discriminatoriu al unor asemenea declarații provenite de la oficialii statului (președintele României, prim-ministru etc.), a fost confirmată pe cale judiciară (ex. Decizia Î.C.C.J. nr. 1293/2009; Decizia Î.C.C.J. nr. 735/19.02.2015; Decizia Î.C.C.J. nr. 3086/19.11.2017 etc.).

66. **Jurisprudența CEDO invocată în opinia majoritară nu este relevantă în speță.** Astfel, în cauza în **Cauza Allenet de Ribemont vs Franței**, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că afirmarea fără echivoc și fără nici o rezervă a faptului că o persoană era vinovată de comiterea unei infracțiuni, de către un reprezentant al statului constituie o atingere gravă a prezumției de nevinovăție. În interpretarea art. 6 § 2 din CEDO, Curtea a considerat că o atingere a prezumției de nevinovăție poate să provină nu numai de la un judecător, ci și de la alte autorități publice. În speță, în cursul unei conferințe de presă, după arestarea reclamantului, înalți oficiali ai poliției au exprimat, fără nici o nuanță sau rezervă ideea după care reclamantul era complice la un asasinat. Este vorba de o declarație de culpabilitate care, pe de o parte, incita publicul să creadă că este reală, și, pe de altă parte, afecta stabilirea faptelor de către

judcătorii competenți. CEDO reține atingerea prezumției de nevinovăție în speță, invocând încălcarea art. 6 par. 2 din Convenție, **nu și art. 14 – Interzicerea discriminării.**

67. În **Hibbert vs Olandei** s-a arătat că o constatare a unei instanțe de judecată care sugerează culpabilitatea unei persoane este în contradicție cu prezumția de nevinovăție, **în timp ce o simplă referință la o stare de suspiciune a fost considerată ca fiind admisibilă.** În speță, refuzul instanțelor de a acorda vreo despăgubire reclamantului s-a fondat pe faptul că mai mulți martori au susținut vinovăția sa, astfel încât existau motive rezonabile de a crede că acesta săvârșise o infracțiune, ceea ce a justificat, în mod licit, arestarea sa preventivă. În consecință, decizia instanțelor de respingere a cererii de desdăunare a reclamantului nu violează prezumția de nevinovăție a acestuia. La 24 septembrie 1991, suspectat de furt calificat, reclamantul a fost arestat. În urma rejudecării, reclamantul a fost achitat din cauza lipsei unor probe suficiente ale vinovăției. În consecință, reclamantul a cerut reparații financiare pentru detenția suferită și plata cheltuielilor de judecată, însă cererile sale au fost respinse.

68. În cauza **Salabiaku vs Franței**[4], Curtea a considerat că, în anumite domenii, utilizarea unor prezumții de fapt pentru a stabili vinovăția unei persoane nu contravine prezumției de nevinovăție a acesteia. Orice sistem de drept cunoaște astfel de prezumții, însă în materie penală statele sunt obligate să nu depășească anumite limite în utilizarea lor, întrucât prin utilizarea lor excesivă puterea de apreciere a judecătorului ar fi golită de conținut, dacă vinovăția unei persoane ar fi stabilită pe baza unor prezumții. În consecință, Curtea a considerat că astfel de prezumții sunt admisibile doar în măsura în care sunt rezonabile, prezumă lucruri dificil sau imposibil de probat și pot fi răsturnate de către persoana interesată.

69. După cum putem observa, niciuna dintre spețele CEDO invocate de opinia majoritară nu este comparabilă cu declarațiile din prezenta cauză. De asemenea, CEDO, în niciuna dintre cazuri nu analizează faptele sub aspectul încălcării art. 14 din Convenție, interzicerea discriminării.

Rolul în societate a persoanei, autor al declarației

70. Pe de altă parte, distinct de atragerea incidentei dispozițiilor O.G. 137/2000R, sub consecințele antrenării răspunderii juridice în speță, se impune precizarea că statutul președintelui României, precum și rolul constituțional al acestuia creează obligația unei exigențe și rigori sporite în conduita publică.

71. Prin aceasta ar trebui să se înțeleagă obligația alegerii unor forme adecvate de exprimare și evitarea acelor interpretabile, care pot, fie și indirect și involuntar, crea sentimentul personal al adresanților sau chiar senzația publică de cadru ostil și pot conduce la escaladarea tensiunilor și chiar la intoleranță din partea publicului cu privire la anumite drepturi de care, în definitiv, persoanele inculpate nu sunt deposedate. Aceasta cu atât mai mult având în vedere faptul că un oficial de înalt rang garantează, cu personalitatea, calitatea și reputația sa, percepția mesajului public și, în general, conduita în societate.

Concluzii

72. Partea reclamată a emis declarațiile în cauză **în contextul** existenței unei dezbateri publice, cu privire la un subiect de interes public: modalitatea de funcționare a Direcției Naționale Anticorupție, în lumina acuzațiilor formulate în spațiul public, de politicieni care au avut calitatea de inculpați în dosare penale administrate de DNA.

Președintele statului a formulat o opinie cu privire la acest subiect de interes public, acordând credit Direcției Naționale Anticorupție.

73. Intenția președintelui nu a fost de a disemina în public informații prin care să incite publicul la a crede că persoana care a adus acuzații privind DNA prin înregistrările publice ar fi vinovată, prejudiciind astfel aprecierile care urmau a fi făcute de autoritățile judiciare competente. Partea reclamată a utilizat inadecvat termenul de "penali", având intenția **de a realiza o simplă referință la o stare de suspiciune** rezultată din calitatea de inculpat al persoanei, fost deputat, om politic, într-un dosar penal instrumentat de DNA, aflat în curs de judecată. **O simplă referință la o stare de suspiciune, rezultată din calitatea de inculpat a persoanei publice, om politic,** este admisibilă într-o declarație politică a președintelui statului.

74. Prin simpla referință la o stare de suspiciune care vizează persoana care aduce acuzații DNA, președintele statului și-a exprimat rezerva privind învinuirile, și a oferit sprijin instituției statului în cauză. Prin declarațiile sale, președintele nu a făcut referire la vinovăția persoanei publice în cauză, ci a arătat posibilul motiv, interesul acestuia în acuzațiile formulate împotriva DNA. Aceste informații erau necesare în contextul dezbaterii publice: o persoană publică, fost deputat, om politic, având calitatea de inculpat într-un proces penal formulează acuzații împotriva procurorilor care au demarat urmărirea penală față de aceasta.

75. De asemenea, relevant este și momentul în care s-a făcut declarația. **Simpla referință la o stare de suspiciune** a persoanei care a formulat acuzații împotriva DNA, a intervenit în momentul în care dosarul față de acesta era judecat la ICCJ în faza de recurs, și nu într-un stadiu incipient al anchetei.

76. Atitudinea președintelui în gestionarea unei plângeri a unui cetățean (persoană publică, fost deputat, politician) cu privire la funcționarea unei instituții publice poate fi subiect de dezbatere publică, în care se exprimă puncte de vedere contrare. Reacția președintelui statului poate fi calificată ca fiind corectă sau nu, dar ea se încadrează în limitele libertății de exprimare, fiind o declarație politică, care nu a vizat diseminarea în public a vinovăției penale a unei persoane.

77. Având în vedere considerentele mai sus exprimate, apreciem că, faptele sesizate nu constituie discriminare, declarațiile în cauză nu depășesc limitele libertății de exprimare, astfel nu se justifică ingerința statului în dreptul la liberă exprimare a părții reclamate.

Opinie separată susținută de: Asztalos Csaba Ferenc, Dincă Ilie, Popa Claudia Sorina

Opinie separată exprimată de Haller István:

În motivarea opiniei mele separate invoc unele dintre hotărârile CNCD, neconcordante cu prezenta hotărâre, prin modul de analiză și votul acordat de cei care au susținut de această dată respingerea excepției lipsei calității procesuale active a unei persoane juridice de drept privat care nu este organizație neguvernamentală, constatarea discriminării și aplicarea amenzii contravenționale.

1. Calitatea procesuală activă a persoanei juridice

Hotărârea nr. 165 din 25.03.2015 în Dosarul nr. 447/2014: se admite excepției lipsei calității procesuale active a S.C. R. S.R.L., motivând „Examinând conținutul petiției și legislația în vigoare și dezbătând excepția lipsei calității procesuale active invocată din oficiu, Colegiul Director constată că petentul este o societate comercială, S.C. R. S.R.L., nefiind incidente prevederile art. 1 alin. 2 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.”

Hotărârea nr. 166 din data de 25.03.2015 în Dosarul nr. 560/2014 (titular de dosar): se admite excepția lipsei calității procesuale active a S.C. N.T. S.R.L., motivând „Examinând conținutul petiției și legislația în vigoare și dezbătând excepția lipsei calității procesuale active invocată din oficiu, Colegiul Director constată că petentul este o societate comercială, S.C. N.T. S.R.L., nefiind incidente prevederile art. 1 alin. 2 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.”.

2. Constatarea faptei

Hotărârea nr. 4 din 13.01.2016 în Dosarul nr. 528/2015, având ca obiect afirmațiile lui prin care numește persoane cu deficiențe de vorbire „hiene rârâite”), constată că afirmația nu excede libertății de exprimare:

„Constatăm că nu există niciun element de incitare împotriva femeilor, nu suntem în prezența unui “pericol evident și prezent” (clear and present danger), existând posibilitatea de reacție publică la adresa declarațiilor părții reclamate. Mai mult, din conținutul declarației reiese în mod clar că, reclamatul nu face referire nici la doamna și nici la Organizația Femeilor liberale.

Considerăm, că într-o societate democratică nu se impune măsura limitării libertății de exprimare în acest caz.

Faptele sesizate nu depășesc limitele libertății de exprimare, nu constituie fapte de discriminare pe criteriul de gen, în sensul în care se impune constatarea unei contravenții și aplicarea unei sancțiuni contravenționale ca instrument juridic.

Considerăm că lipsa de rigoare a discursului persoanelor aflate în funcții de demnitate publică, atunci când se exprimă cu privire la importante chestiuni publice, nu poate fi corectată prin limitarea libertății de exprimare și prin aplicarea unei sancțiuni contravenționale. Democrația se hrănește din libertatea de exprimare, limitele comunicării pot fi depășite, pas cu pas, tocmai prin argumentare și deci prin dialog. Cu atât mai serios este pericolul negării libertății de exprimare când aceasta folosește temele egalității de șanse și nediscriminării ca instrument al luptei politice interne, compromițându-le.

Consiliul se delimitează de astfel de exprimări, dar nu consideră necesară limitarea libertății de exprimare prin ingerința statului.

Inadecvarea unor termeni și neglijența în exprimare nu schimbă semnificația declarației Primului Ministru. Totuși, pentru viitor, statutul constituțional al Primului Ministru și rolul acestuia în cadrul democrației constituționale îl obligă să își aleagă forme adecvate de exprimare, astfel încât prin declarațiile publice să evite comentarii interpretabile și care pot răspândi și conduce la creșterea intoleranței.”

Hotărârea nr. 164 din 24.02.2016 în Dosarul nr. 503/2015, având ca obiect următoarele afirmații făcute pe un post de televiziune, referitor la musulmani: „cei care cred în Allah sunt fără Dumnezeu”, respectiv că au „un alt Dumnezeu”, constată că afirmația nu depășește limita libertății de exprimare, întrucât „nu există niciun element de incitare împotriva musulmanilor, nu suntem în prezența unui «pericol evident și prezent»”

Hotărârea nr. 288 din 10.05.2017 în Dosarul nr. 164/2017, având ca obiect afirmațiile lui..., senator PSD: „În momentul în care dorești să externalizezi acest comportament, pe care eu îl consider că îmi încalcă libertatea mea, libertatea mea de a merge pe stradă cu copilul meu personal sau cu nepotul și să mă întrebe copilul care este familia normală, cea pe care o vede acasă și în care l-am crescut sau aia pe care o vede pe stradă, aici este... (...) Când o să apară lege, eu respect legea. Dacă nu o să apară, nu au voie să facă acest lucru, pentru că nu este lege, e simplu.”, se analizează și se constată următoarele:

„5.29. Colegiul director, reiterează faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.

5.30. În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică. (CEDO, Lingens c. Austriei.)

5.31. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că “libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirilor personale. Subiect al paragrafului 2 al Articolului 10, Libertatea de expresie include „nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care offensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.” (CEDO, între altele, Lingens vs. Austria, Oberschlick vs. Austria, Sunday Times vs. U.K., Observer și Guardian vs. U.K., Castells vs. Spania, Thorgeirson vs. Islanda, Jersild vs. Danemarca, Goodwin vs. U.K., De Haes și Gijels vs. Belgia, Dalban vs. România).

5.32. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care acesta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice.

5.33. În speța de față nu se impune interferența statului în limitarea libertății de exprimare, partea reclamată urmărind să sublinieze anumite aspecte apreciate ca negative.

5.34. Trebuie avute în vedere stereotipurile, atât cele pozitive, cât și cele negative, atât de către societate în general cât și de politicieni, rolul acestora fiind deosebit de important în formarea unei societăți care își respectă toți semenii săi, fără niciun fel de deosebire.

5.35. Pentru considerentele de mai sus, având în vedere obiectivul urmărit de reclamat, conținutul declarației, contextul în care a avut loc, conținutul declarației, rolul în societate a persoanei, autor al afirmației, constatăm că în speță „nu este necesară într-o societate democratică” o ingerință în libertatea de exprimare, fapta sesizată nu constituie contravenție potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.”

Hotărârea nr. 356 din 14.06.2017 în Dosarul nr. 190/2017 (, având ca obiect afirmațiile lui.., secretar general adjunct al PSD: „(...) modul cum această minoritate vrea să-și externalizeze acest comportament, nu trebuie și promovat public. Eu vreau ca băiețelul meu, care acum are opt luni, atunci când va face patru ani să nu vadă doi bărbați că se țin de mână sau se sărută în mijlocul străzii. Au drepturi, noi milităm pentru drepturi și libertăți, dar în cazul acesta se manifestă în intimitate. Nu în mod public, nu înfiază copii, nu se căsătoresc. Suntem un popor cu condiție creștină. (...) Eu am semnat alături de câteva sute de mii de membri PSD, la scrisoarea pentru Coaliția Familiei, ținem la lucrul acesta, sunt creștin ortodox, băiețelul meu nu trebuie să vadă cuplurile alea care se țin de mână pe stradă, au libertatea lor, dar în intimitate. (...)Vi se pare normal să se țină de mână pe stradă un bărbat cu barbă cu unul cu mustață? Mie nu mi se pare normal. Trei milioane de români au semnat petiția pentru ca familia să fie formată dintr-un bărbat și o femeie. Nimeni nu vă încalcă drepturile și libertățile, dar faceți ce vreți la voi acasă”, se analizează și se constată următoarele aspecte:

- „Identificarea unei «nevoi imperioase», respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei «nevoi imperioase» susceptibile de o anumită marjă de apreciere.”
- „În scopul de a determina dacă afirmațiile, obiect al prezentei sesizări, constituie un discurs de ură, Colegiul va examina: obiectivul urmărit de reclamat, contextul în care a avut loc, conținutul afirmației, modul de prezentare a acestuia, rolul în societate al persoanei, autor al afirmației.”
- „Obiectivul urmărit de reclamat este important: a dorit acesta să disemineze opinii legate de comunitatea LGBT, ori a urmărit doar informarea publicului asupra unui subiect de interes public.”
- „Colegiul apreciază că, în speță, declarațiile părții reclamate au avut rolul de a informa publicul, de a răspunde cu privire la chestiuni de importanță majoră (inițiativa de revizuire a Constituției) urmărindu-se tocmai clarificarea unor aspecte importante.”
- „Afirmațiile făcute au avut un rol important în sfera de dezbateră publică, utilă și necesară.”

- „Astfel, Colegiul nu poate decât să constate faptul că în prezenta cauză nu s-a depășit sfera caracterului informativ care prezintă interes pentru opinia publică aducând atingere comunității LGBT.”
- „Exprimarea folosită nu este cea mai fericită, C.N.C.D. disociindu-se de afirmațiile făcute, stereotipurile de acest gen putând ofensa membrii acestei comunități. Totuși, declarația nu atinge o limită prin care să se încalce un alt drept fundamental într-o măsură atât de gravă, încât dreptul la libertatea de exprimare să devină secundar.”
- „Libertatea de exprimare este prețioasă pentru orice persoană dar în mod deosebit are un caracter indispensabil pentru persoanele alese în funcții de demnitate publică, pentru partidele politice și pentru membrii acestora, deoarece ei reprezintă pe cei care le dau votul, răspund preocupărilor acestora și le apără interesele (a se vedea Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentată și adnotată, vol. I, pag. 750, pct. 66). Ingerința în limitele libertății de exprimare a unei persoane aflate în funcție de demnitate publică impune o aplicare strictă din partea statului.”
- „Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se «hrănește» din libertatea de exprimare.”
- „Astfel, o ingerință a statului în această speță, prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare, deci limitarea libertății de exprimare, ar constitui un exces, o limitare nejustificată, o măsură neproportională în raport cu pericolul social al faptei și cu scopul urmărit. O ingerință a statului ar fi fost justificată dacă ar fi existat orice element de incitare expresă la ură pe criteriul libertății de conștiință.”
- „Reiterăm faptul că este esențial pentru demnitari și politicieni ca atunci când se exprimă în public să manifeste o responsabilitate corespunzătoare funcției de demnitate publică pe care o dețin și să evite comentarii care pot răspândii și conduce la creșterea intoleranței.”
- „Având în vedere obiectivul urmărit de reclamat, conținutul afirmațiilor, contextul în care a avut loc, rolul în societate a persoanei, autor al afirmației, constatăm că în speță «nu este necesară într-o societate democratică» o ingerință în libertatea de exprimare, fapta sesizată nu constituie contravenție potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.”

3. Amendarea faptei

Hotărârea nr. 437 din 10.07.2013 în Dosarul nr. 47/2013 constată: „studiile date publicității «Raport pe marginea proiectului Legii Naționale privind situația minorităților din perspectiva egalității de șanse» și «Slăbirea comunității românești din Harghita-Covasna» discriminează direct pe criteriul etnic, aducând atingere demnității persoanelor de etnie maghiară din România. Astfel, se reține că la elaborarea studiilor reclamatul a folosit instrumente ca: măsuratoarea «indicii cefalic» precum și un indice de analiză a sângelui, «isohamaglutinare», precum și o cercetare în trei sate cu etno-simbolism și interacționism simbolic, cu o teorie americană de peste 40 de ani, cu interviuri inexistente sau proaste, agresivitate, incoerență, iar datele despre focus-

grupuri, hărțile mentale lipsesc cu desăvârșire. Înterbările adresate respondenților aveau deja formulat răspunsul (1.V-ați da copiii după ei? 2. V-ați lăsa copiii să fie prieteni cu ei? 3. Lucrați la câmp, sau la oraș împreună cu ei? 4. Vă place cu ei ca vecini? 5. Vă place să stați la vorbă cu ei, să-i aveți de cunoștințe? 6. Ar fi îndeajuns să vă întâlniți în afara localității cu ei? 7. Sau v-ar plăcea să stea mai bine în afara României?). Deși principiile cercetării presupune neutralitate, imparțialitate, obiectivitate Colegiul constată că, în elaborarea celor două studii au fost încălcate toate aceste principii, prin metodele și instrumentele folosite aducându-se atingerea demnității umane pe criteriul etnic”. Se aplică sancțiunea de avertisment, fără motivare.

Hotărârea nr. 720 din 11.12.2013 în Dosarul nr. 662/2012, având ca obiect afirmații discriminatorii la adresa unor copii romi, se aplică sancțiunea de avertisment, fără motivare („raportat la fapta de discriminare constatată, Colegiul director dispune sancționarea cu avertisment a celor două părți reclamate”).

Hotărârea nr. 690 din 19.11.2014 în Dosarul nr. 370/2014, având ca obiect afirmații jignitoare făcute de..., senator USL, la adresa comunității maghiare („Nu înțeleg de ce maghiarii din România vomită dacă folosesc limba română. În schimb, pe aceia care nu vor să învețe sau să folosească limba română îi invită să se mute în Ungaria. Cât despre politicienii de la UDMR, le-ar prescrie un control la psiholog, de două ori pe an, pentru tratarea complexelor sau/și a frustrărilor pe care le au în materie de limba română. UDMR consideră că-și poate permite să violeze statul român și să abuzeze de toleranța românilor.”), se aplică sancțiunea de avertisment, fiind reținute următoarele: „Colegiul director are în vedere prevederile directivelor Uniunii Europene în domeniu, care solicită statelor membre Uniunii Europene aplicarea de sancțiuni efective, proporționale și descurajante. Proporționalitatea se poate asigura prin acordarea graduală a amenzii, în funcție de gravitatea faptei, între limitele stabilite de lege. Luând în considerare contextul, anume faptul că reclamatu a prezentat scuze publice pentru modul brutal în care s-a exprimat și a dorit să accentueze faptul că rațiunile sale nu au fost cu intenția de a discrimina cetățenii de etnie maghiară, Colegiul director a apreciat ca se impune aplicarea sancțiunii contravenționale a avertismentului.”

Hotărârea nr. 531 din 18.11.2015 în Dosarul nr. 322/2015), având ca obiect afirmații jignitoare la adresa unei persoane de etnie romă („hoată, handicapată, ne bună, tigancă”), se aplică sancțiunea de avertisment față de F.R., fără motivare.

Hotărârea nr. 18 din 13.01.2016 în Dosarul nr. 448/2015, având ca obiect afirmații jignitoare la adresa unei persoane cu dizabilități, făcute de subprefectul județului Ilfov, se aplică sancțiunea de avertisment, fiind reținut: „Cu privire la sancționarea faptelor de discriminare, Colegiul director are în vedere prevederile directivelor Uniunii Europene în domeniu, care solicită statelor membre Uniunii Europene aplicarea de sancțiuni efective, proporționale și descurajante. Totodată, având în vedere calitatea reclamatului, Colegiul director recomandă acestuia să manifeste mai multă prudență în exprimare și, în felul acesta, să evite să aducă atingere demnității umane, indiferent de categoria vizată.”

Hotărârea nr. 75 din 27.01.2016 în Dosarul nr. 263/2015, având ca obiect afirmații referitoare la o persoană de etnie romă („oamenii ăștia nu vor sa învețe”, „este în ADN-ul lor”, „țigarii nici să muncească nu vor”), se aplică sancțiunea de avertisment față de reclamatul S.R.T, fără nici o motivare.

Hotărârea nr. 158 din 18.04.2018 în Dosarul nr. 456/2017, având ca obiect „jigniri, expresii triviale, obscene, apelative peiorative legate de etnia petentului”, se aplică sancțiunea de avertisment față de reclamatul I.L., reținându-se starea de provocare a părții reclamate și „având în vedere că reclamata se află la prima faptă de discriminare”.

4. Concluzii

Susțin formularea recomandărilor pentru cei doi reclamați, având în vedere faptul că în lupta împotriva combaterii corupției s-au lăsat atrași într-un mediu al declarațiilor de natură politică, utilizând un limbaj preluat din presa de slabă calitate, menit să atragă opinia publică ignorantă. O astfel de atitudine nu este benefică scopului, și nu pot accepta ideea că scopul ar scuza mijloacele.

Totuși, consider că afirmațiile reclamaților nu exced libertății de exprimare, având în vedere jurisprudența CEDO în domeniu.

În acest sens au relevanță următoarele principii enunțate de CEDO:

- exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități (HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49; GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979); astfel, între altele, în contextul opiniilor religioase și credințelor este legitimat să se includă obligația de a evita pe cât se poate expresii care, în mod gratuit, ofensează alții, profanează sau care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbatere publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane; statele au o marjă de apreciere când reglementează libertatea de exprimare în relație cu afirmații care ofensează convingerile personale, în special cele morale sau religioase (OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49; WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 52; GÜNDÜZ împotriva TURCIEI, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 37);

- toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar ca în societățile democratice să se sancționeze sau chiar să se prevină orice formă de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță, cu condiția ca orice formalitate, condiție, restricție sau amendă impusă să fie proporțională cu legitimitatea invocată (GÜNDÜZ împotriva TURCIEI, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 40);

- se poate invoca necesitatea restrângerii libertății de exprimare în situația în care există o nevoie publică urgentă; statele au o anumită marjă de apreciere privind existența nevoii, dar această apreciere se completează cu supervizarea europeană atât a legislației cât și a modului de aplicare al legislației de instanțele independente; CEDO este împuternicit să ofere interpretarea în ce măsură restricția sau sancționarea

este reconciliabilă cu libertatea de exprimare (HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49; LINGENS împotriva AUSTRIEI, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 39; OTTO-PREMIER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 50; WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 53; INCAL împotriva TURCIEI, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 52; LEHIDEUX și ISORNI împotriva FRANȚEI, nr. 55/1997/839/1047, 23 septembrie 1998, § 51; FRESSOZ și ROIRE împotriva FRANȚEI [Marea Cameră], nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; CEYLAN împotriva TURCIEI [Marea Cameră], nr. 23556/94, 8 iulie 1999, § 74; ERDOĞDU și INCE împotriva TURCIEI, nr. 25067/94 și nr. 25068/94, 8 iulie 1999, § 47; GERGER împotriva TURCIEI, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 57/iii; SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 58; SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 54; OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 43/ii; ÖZTÜRK împotriva Turciei [Marea Cameră], nr. 22479/93, 28 septembrie 1999, § 64; NILSEN și JOHNSEN împotriva NORVEGIEI [Marea Cameră], nr. 23118/93, 25 noiembrie 1999, § 43; NEWS VERLAGS GMBH & COKG împotriva AUSTRIEI, nr. 31457/96, 11 ianuarie 2000, § 52; ERDOĞDU împotriva TURCIEI, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 53; ŞENER împotriva TURCIEI, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; ŞENER împotriva TURCIEI, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; İBRAHİM AKSOY împotriva TURCIEI, nr. 28635/95, 30171/96 și 34535/97, 10 octombrie 2000, § 53; E.K. împotriva TURCIEI, nr. 28496/95, 7 februarie 2002, § 71; KARKIN împotriva TURCIEI, nr. 43928/98, 23 septembrie 2003, § 29-30; GÜNDÜZ împotriva TURCIEI, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 38);

- Convenția nu lasă prea mult spațiu restricțiilor în domeniul discursurilor politice sau discursurilor care ating interesul general; permisivitatea privind criticile față de guvern trebuie să fie mai pronunțată decât privind cetățeni privați, chiar și politicieni; într-un sistem democratic acțiunile guvernului trebuie urmărite îndeaproape nu doar de către autoritățile legislative și judiciare, dar și de opinia publică; poziția dominantă ce ocupă guvernul îi recomandă să nu utilizeze sancțiunile penale, întrucât are alte posibilități de a răspunde la atacuri și critici injuste; autorităților competente ale statului rămân suficiente posibilități de a adopta, în calitatea lor de garanți ai ordinii publice, măsuri de sancționare adecvate fără ca acestea să devină excesive; totuși în situația în care afirmațiile incită la violență împotriva unor persoane sau oficiali ori împotriva unui segment al societății, autoritățile statului se bucură de o apreciere mai largă când examinează necesitatea restrângerii libertății de exprimare (CASTELLS împotriva SPANIEI, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 58; INCAL împotriva TURCIEI, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 54; GERGER împotriva TURCIEI, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 60; SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 61; SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 57; OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 46; ERDOĞDU împotriva TURCIEI, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 62; ŞENER împotriva TURCIEI, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 40; İBRAHİM AKSOY împotriva TURCIEI, nr. 28635/95, 30171/96 și 34535/97, 10 octombrie 2000, § 52; E.K. împotriva TURCIEI, nr. 28496/95, 7 februarie 2002, § 70; KARKIN împotriva TURCIEI, nr. 43928/98, 23 septembrie 2003, § 28);

- libertatea de exprimare are o importanță specială pentru politicieni sau persoanele alese ca reprezentanții unui electorat, care trebuie să-și atragă atenția asupra preocupării lor; limitarea libertății de exprimare pentru un politician aflat în opoziție sau pentru un parlamentar solicită un examen mai temeinic din partea CEDO (CASTELLS împotriva SPANIEI, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; INCAL împotriva TURCIEI, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 46);

- fără dubii, libertatea discursului politic nu este absolut prin natura sa, statele pot introduce restricții și sancțiuni, CEDO având rolul final de a analiza compatibilitatea acestor măsuri cu libertatea de exprimare (INCAL împotriva TURCIEI, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 53).

Aplicând aceste principii, constat următoarele:

- expresia „penali” poate ofensa, utilizarea acestui termen nu contribuie la o formă de dezbatere publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane; în mod similar, ofensează și termenul de „hiene rârâite”, însă față de afirmația făcută de Victor Ponta Colegiul director a luat decizia că nu excede libertății de exprimare;

- este necesar ca în societățile democratice să se sancționeze orice formă de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță, însă expresia de „penali”, nici ca expresie, nici în contextul utilizat, nu diseminează, incită, promovează sau justifică ura; în schimb, afirmația „cei care cred în Allah sunt fără Dumnezeu” este de natură să justifice ura bazată pe intoleranță față de musulmani; privind sancțiunea, precizez că Colegiul director a aplicat avertismente în situația în care discriminarea a vizat minorități etnice sau persoane cu dizabilitate, în acest caz însă a decis aplicarea unei amenzi contravenționale; CEDO arată prin hotărârile sale că discriminarea etnică (rasială) este cea mai gravă formă de discriminare și nu discriminarea pe criteriul situației juridice (cum sunt inculpații, denumiți „penali”);

- se poate invoca necesitatea restrângerii libertății de exprimare în situația în care există o nevoie publică urgentă; în analiza mea, există o nevoie publică urgentă în situația în care o afirmație vizează persoane vulnerabile, împotriva cărora există o serie de stereotipuri negative în societate și care se confruntă zilnic cu discriminarea datorită apartenenței lor; observ însă că în opiniile majoritare exprimate de colegii mei persoanele cu dizabilitate, minoritățile religioase sau sexuale nu trebuie protejate, comparativ cu „penalii” (utilizat în sensul de inculpați); însuși legislația prevede limitarea unor drepturi ale inculpaților, spre exemplu privind calitatea de membru în Colegiului director din cadrul CNCD se suspendă la punerea în mișcare a acțiunii penale: „În situația în care împotriva unui membru al Colegiului director se pune în mișcare acțiunea penală, acesta se considera suspendat de drept din funcție până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești” (art. 26 alin. 6 din O.G. nr. 137/2000);

- discursul politic este mai liber, dar nu beneficiază de o libertate absolută; din punctul meu de vedere, limita reprezintă utilizarea unor expresii jignitoare utilizate față de grupuri vulnerabile.

Motivat: Haller István

